

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح قانون تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای

اسلامی مصوب ۱۳۶۶/۱/۳۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن»

معاونت مطالعات سیاسی

دوره یازدهم - سال اول

شماره ثبت: ۴۰۳

شماره چاپ: —

تاریخ چاپ: —

کد موضوعی: ۲۶۰

شماره مسلسل: ۱۷۵۱۱

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۳	مقدمه
۵	اظهار نظر کارشناسی
۵	۱. بررسی کلیات طرح
۸	۲. بررسی ماده واحد
۱۰	۱. استان آذربایجان شرقی
۱۲	۲. استان آذربایجان غربی
۱۳	۳. استان اردبیل
۱۴	۴. استان اصفهان
۱۶	۵. استان البرز
۱۸	۶. استان بوشهر
۱۹	۷. استان تهران
۲۱	۸. استان چهارمحال و بختیاری
۲۲	۹. استان خراسان جنوبی
۲۴	۱۰. استان خراسان رضوی
۲۶	۱۱. استان خراسان شمالی
۲۷	۱۲. استان خوزستان
۳۰	۱۳. استان زنجان
۳۱	۱۴. استان سیستان و بلوچستان
۳۳	۱۵. استان فارس
۳۴	۱۶. استان قزوین
۳۵	۱۷. استان قم
۳۶	۱۸. استان کردستان
۳۷	۱۹. استان کرمان
۳۹	۲۰. استان کرمانشاه
۴۱	۲۱. استان گلستان
۴۳	۲۲. استان لرستان
۴۴	۲۳. استان مازندران
۴۴	۲۴. استان مرکزی
۴۵	۲۵. استان هرمزگان
۴۷	۲۶. استان همدان
۴۸	۲۷. استان یزد
۴۹	نتیجه گیری
۵۲	منابع و مأخذ

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح قانون تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۶/۱/۳۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن»

چکیده

«طرح اصلاح قانون تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۶/۱/۳۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن» با استناد به اصل شصت و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران پیشنهاد داده است که تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی از دویست و نود نفر به سیصد و سی نفر و تعداد حوزه‌های انتخابیه از دویست و هشت حوزه به دویست و بیست و یک حوزه افزایش یابد.

طبق اصل شصت و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «عده نمایندگان مجلس شورای اسلامی ۲۷۰ نفر است و از تاریخ همه‌پرسی سال ۱۳۶۸ هجری شمسی پس از هر ۱۰ سال، با در نظر گرفتن عوامل انسانی، سیاسی، جغرافیایی و نظایر آنها حداکثر ۲۰ نفر نماینده می‌تواند اضافه شود». تاکنون در قوانین جمهوری اسلامی ایران، مقرر قانونی وجود ندارد که عوامل مطرح در اصل شصت و چهارم قانون اساسی را تعریف عملیاتی کند و برای آنها شاخص‌های دقیق و قابل سنجش تعیین کرده و وزن و سهم هر کدام را در ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان تعیین کند. هرچند بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات ابلاغی مقام معظم رهبری بر تعیین حوزه‌های انتخاباتی بر مبنای «جمعیت و مقتضیات اجتناب‌ناپذیر» به گونه‌ای که «حداکثر عدالت انتخاباتی و همچنین شناخت مردم از نامزدها فراهم گردد» تأکید دارد، اما در این زمینه نیز با مسئله فقدان مقرر قانونی برای تعیین «حداقل تعداد جمعیت» برای داشتن یک نماینده و «میزان مجاز انحراف از آن» مواجه هستیم. «مقتضیات اجتناب‌ناپذیر» نیز نیازمند تعیین دقیق شاخص‌ها در قالب یک مقرر قانونی است. با این حال از اصول ذیل می‌توان به این نتیجه رسید که عامل جمعیت، مهم‌ترین شاخص در موضوع

حوزه‌بندی انتخاباتی و تعیین تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی است:

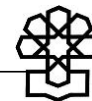
اصل شصت و چهارم قانون اساسی در ابتدا بر عامل «انسانی» تأکید دارد که از آن برداشت به «جمعیت» می‌شود؛ بند «۹» اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بر «رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی» تأکید دارد و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بر «برخورداری از حقوق مساوی» برای همه مردم تأکید دارد. لازمه

برخورداری از حقوق مساوی و رفع تبعیض در امر انتخابات این است که مرزهای حوزه‌های انتخابیه به‌گونه‌ای ترسیم شوند که نسبت رأی‌دهندگان به نمایندگان در همه حوزه‌های انتخابیه تقریباً با هم برابر باشد تا «برابری حقوق رأی‌دهی» شهروندان و اصل «هر فرد، یک رأی» محقق شود. بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات ابلاغی مقام معظم رهبری نیز در ابتدا بر عامل «جمعیت» در امر حوزه‌بندی تأکید دارد، ضمن اینکه «عدالت انتخاباتی» مندرج در بند مذکور نیز نیازمند برابری هر چه بیشتر متناظر با جمعیت حوزه‌های انتخابیه است.

جهت عمل به اصل نوزدهم و بند «۹» اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تحقق «حداکثر عدالت انتخاباتی» مندرج در بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، نخست باید استان‌های کشور نسبت به جمعیت خود سهم برابری از کرسی‌های مجلس شورای اسلامی داشته باشند و در مرحله بعد حوزه‌های انتخابیه درون استان‌ها نسبت به جمعیت خود، سهم برابری از کرسی‌های استان متبوع داشته باشند. چنانچه تعداد نمایندگان استان‌ها متناسب با تعداد جمعیت آنها نباشد، از یک سو ارزش آرای رأی‌دهندگان در استان‌های مختلف نابرابر می‌شود و از سوی دیگر استان‌ها به نسبت جمعیت خود، سهم برابری از کرسی‌های مجلس نخواهند داشت که نتایج مهم سیاسی، اقتصادی و توسعه‌ای در پی دارد. در واقع اصلاح جدول حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی و افزایش تعداد نمایندگان باید به‌گونه‌ای انجام شود که در نتیجه آن همه شهروندان در سراسر کشور تا حد امکان به یک اندازه در انتخاب نمایندگان مجلس نقش داشته باشند و اصل «هر فرد یک رأی و ارزش همه رأی‌ها با هم برابر» تحقق یابد.

بررسی ماده‌واحد طرح حاضر حاکی از این است که تصویب آن به چنین نتیجه‌ای منجر نخواهد شد، زیرا از یک سو اغلب استان‌هایی که طبق طرح حاضر مشمول افزایش نماینده شده‌اند، نسبت به جمعیت خود از مازاد نماینده برخوردارند و اختصاص نماینده جدید به استان‌های مذکور، منجر به تعمیق بی‌عدالتی میان استان‌های کشور از حیث تعداد کرسی‌هایی خواهد شد که در مجلس شورای اسلامی دارند. از سوی دیگر در صورت تصویب طرح مذکور، حوزه‌های انتخابیه‌ای شکل خواهد گرفت که در اغلب موارد جمعیت آنها از میانگین کشوری انحراف بالایی دارد. به دیگر سخن در تدوین این طرح، برابری جمعیت حوزه‌های انتخابیه در اغلب موارد نادیده انگاشته شده است. جمعیت حوزه‌های انتخابیه مشمول اصلاح مرزها یا تعداد نمایندگان در طرح حاضر، پس از اعمال تغییرات مد نظر پیشنهاددهندگان در میان طیفی از انحراف ۷۳/۵- درصد تا ۱۷۱/۳+ درصد نسبت به میانگین کشوری نسبت جمعیت به یک نماینده قرار می‌گیرند.

شایان ذکر است که از زمان تصویب «قانون انتخابات مجلس شورای ملی» مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷ که تعداد نمایندگان مجلس را ۲۷۰ نفر تعیین کرد، تنها یک بازنگری و افزایش تعداد نمایندگان مجلس در سال ۱۳۷۸ صورت گرفته است. در حالی که پس از سال ۱۳۷۸، حوزه‌های انتخابیه دگرگونی‌های جمعیتی را تجربه کرده‌اند، اما تعداد نمایندگان و مرزهای حوزه‌های انتخابیه ثابت مانده است که طبعاً

به نابرابری بیشتر حق رأی دهی ساکنان حوزه‌های انتخاباتی منجر شده است. بررسی جدول حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی از منظر نسبت جمعیت به تعداد نمایندگان و بررسی تعداد نمایندگان استان‌ها و مقایسه آن با جمعیت استان‌های کشور، حاکی از وجود یک وضعیت بغرنج و ناعادلانه است. برای مثال، در حال حاضر پرجمعیت‌ترین حوزه انتخابیه کشور با یک نماینده، ۳۴ برابر کم‌جمعیت‌ترین حوزه انتخابیه کشور جمعیت دارد. به سخن دیگر درحالی که حوزه انتخابیه‌ای با ۱,۴۳۸,۱۳۸ نفر و یک نماینده در کشور وجود دارد، وجود حوزه انتخابیه‌ای با ۴۲,۱۰۵ نفر و یک نماینده را نیز شاهد هستیم که هیچ توجیهی برای این تبعیض وجود ندارد. این وضعیت اصلاح کل جدول حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی از طریق بازتوزیع تعداد نمایندگان میان استان‌ها و همچنین میان حوزه‌های انتخابیه درون استان‌ها (از طریق اصلاح و بازترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه و بازتوزیع تعداد نمایندگان هر استان میان حوزه‌های انتخابیه استان) براساس میانگین کشوری را ضروری می‌کند.

اما قبل از آن، ایجاد یک نظام جامع برای حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی از طریق تدوین و تصویب یک قانون مجزا ضرورت دارد؛ زیرا گذشته از مبهم بودن معیارهای ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعیین تعداد نمایندگان حوزه‌ها، نظام حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی از حیث سایر الزامات یک ساختار رسمی و مجموعه قوانین مربوط به ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه (نهاد مسئول ترسیم طرح اولیه مرزهای حوزه‌های انتخابیه؛ علت/علل اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه طی زمان و مشارکت مردم در فرایند ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه) نیز کاستی‌های مهمی دارد. از این رو شایسته است ابتدا نظام حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی، در قالب یک قانون مجزا توسط مجلس شورای اسلامی اصلاح شود و سپس با مبنا قرار دادن قانون مذکور، کل جدول حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی و تعداد نمایندگان مورد بازنگری قرار گیرد.

درنهایت از آنجا که با تصویب طرح حاضر، نابرابری نسبت جمعیت به یک نماینده در میان استان‌های کشور و میان حوزه‌های انتخابیه کشور عمیق‌تر و تکثیر خواهد شد، **رد کلیات طرح حاضر توصیه می‌شود.**

مقدمه

یکی از پیش‌نیازهای اصلی برگزاری انتخابات، تقسیم سرزمین به حوزه‌های انتخاباتی با مرزهای مشخص و نیز تعیین تعداد نمایندگان حوزه‌های انتخابیه، طبق قوانین انتخاباتی است. از آنجا که انتخابات در چارچوب حوزه‌های انتخابیه برگزار می‌شود، نحوه ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعیین تعداد نمایندگان حوزه‌ها به‌طور اساسی بر ماهیت نمایندگی سیاسی تأثیر می‌گذارد. به‌دلیل همین تأثیرگذاری و اهمیت است که مسئله ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعیین تعداد نمایندگان اغلب تبدیل به

مسئله‌ای منازعه‌برانگیز می‌شود. اگر چارچوب حقوقی مشخصی برای ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه وجود نداشته باشد، فرایند ترسیم مرزها و تعیین تعداد نمایندگان ممکن است با پیامدهای منفی روبه‌رو شود. رایج‌ترین معیار برای ترسیم و اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعیین تعداد نمایندگان «برابری نسبی جمعیت حوزه‌های انتخابیه» است. البته درباره اینکه میزان برابری جمعیت حوزه‌های انتخابیه چقدر باشد و تخطی از اصل برابری جمعیت حوزه‌های انتخابیه تا چه حد مجاز است، تفاوت‌هایی میان کشورهای مختلف وجود دارد. در میان کشورهایی که یک حدنصاب مشخص را تعیین کرده‌اند، برای مثال ایالات متحده آمریکا دارای کمترین حدنصاب است، زیرا در این کشور کوچک‌ترین تخطی از اصل برابری جمعیت حوزه‌های انتخابیه کاملاً ممنوع است. سنگاپور از جمله کشورهایی است که بیشترین حدنصاب را دارد، در این کشور نابرابری جمعیت حوزه‌های انتخابیه تا ۳۰ درصد مجاز و قابل قبول است. در نیوزلند و آلبانی امکان تخطی از اصل برابری جمعیت حوزه‌های انتخابیه تا ۵ درصد مجاز است. در استرالیا، ایتالیا، بلاروس و اوکراین این رقم به ۱۰ درصد می‌رسد و در جمهوری چک، ارمنستان و آلمان ۱۵ درصد و در زیمبابوه و گینه جدید تا ۲۰ درصد امکان تخطی از اصل برابری جمعیت حوزه‌های انتخابیه وجود دارد. در کانادا فقط در شرایط استثنایی و فوق‌العاده به میزان ۲۵ درصد می‌توان از اصل برابری جمعیتی حوزه‌های انتخابیه تخطی کرد.

در بسیاری از کشورها، طبق قانون، نهادهای مسئول ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه موظفند به هنگام ترسیم مرزهای حوزه‌ها به «جغرافیا» یا برخی از عوامل خاص جغرافیا توجه ویژه داشته باشند. رایج‌ترین معیار جغرافیایی، توجه به «مرزهای سیاسی محلی» است که از قبل وجود داشته‌اند. دو معیار جغرافیایی دیگر که برخی کشورها در ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه خود به آنها توجه می‌کنند و به شکل حوزه انتخابیه مربوط می‌شوند عبارتند از: «به هم متصل بودن نواحی مختلف یک حوزه انتخابیه» و نیز «جمع‌وجور بودن شکل حوزه انتخابیه». شایان ذکر است که در بسیاری از کشورها، ابتدا کرسی‌های مجلس طبق قانون میان استان‌ها/ایالت‌ها توزیع و سهم هر استان/ایالت از کرسی‌های مجلس مشخص می‌شود (فرانسه، هند، کانادا، مکزیک، استرالیا و...) و سپس کرسی‌های اختصاص یافته به هر استان/ایالت، طبق معیارهای مندرج در قوانین انتخاباتی میان حوزه‌های انتخابیه درون استان‌ها توزیع می‌شود.^۱

همچنین به‌طور معمول در کشورهایی که فرایند حوزه‌بندی انتخاباتی وجود دارد، زمان مشخصی برای اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه توسط قانون تعیین می‌شود. رایج‌ترین زمانی که برای اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه در کشورهای مختلف وجود دارد، ۱۰ سال است. در برخی کشورها نیز به‌جای تعیین زمان معین برای اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه معیارهای دیگری برای شروع فرایند اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه در نظر گرفته شده است. از جمله این معیارها می‌توان به اصلاح مرزهای

۱. برای مطالعه بیشتر رجوع شود به: لیزا هندلی و برنارد گروفن، فرایند ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه (مطالعه تطبیقی)، ترجمه ابوذرقیعی قهساره، تهران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۵.

حوزه‌های انتخاباتی پس از هر سرشماری جمعیتی، پس از تغییر تعداد کرسی‌های اختصاص یافته به هر حوزه انتخابیه، پس از تغییر در مرزهای سیاسی-اداری، پس از آنکه بین تعداد کرسی‌های اختصاص یافته به حوزه‌های انتخابیه و تعداد جمعیت آنها سطح معینی از عدم تناسب ایجاد شود، اشاره کرد.^۱

فرایند ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخاباتی و تعیین تعداد نمایندگان مجلس در ایران از دوره مشروطه تا به امروز، همواره مسئله‌ای چالش برانگیز بوده است و با وجود تغییراتی که در حوزه‌های انتخاباتی به وجود آمده، اهدافی مانند برابری حق رأی‌دهی تأمین نشده است. «طرح اصلاح قانون تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۶/۱/۳۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن» (با شماره ثبت ۴۰۳) در نظر دارد، با ایجاد ۱۳ حوزه انتخابیه جدید و افزایش تعداد نمایندگان برخی حوزه‌های انتخابیه در ۲۷ استان کشور، ۴۰ نماینده به تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی اضافه کند. طبق مقدمه توجیهی طرح «براساس اصل شصت و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران هر ده سال یک‌بار با در نظر گرفتن عوامل انسانی، جغرافیایی، سیاسی، حداکثر بیست نماینده به تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی می‌تواند اضافه شود. با توجه به اینکه بیست سال از آخرین افزایش تعداد نمایندگان مردم در مجلس می‌گذرد، لذا این افزایش می‌تواند به عدد چهل نفر برسد. در طی این مدت با تغییر تقسیمات کشوری و افزایش جمعیت حوزه‌های انتخابیه ضرورت اجرای اصل شصت و چهارم قانون اساسی را دو چندان می‌نماید. در نتیجه برای رسیدگی به امورات مردم و نظارت جدی‌تر بر اجرای قوانین این طرح تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌گردد». در ادامه به بررسی کلیات و ماده‌واحد طرح پرداخته می‌شود:

اظهار نظر کارشناسی

۱. بررسی کلیات طرح

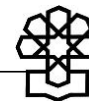
۱. اصل شصت و چهارم قانون اساسی مصوب سال ۱۳۵۸، با ذکر اینکه «عده نمایندگان مجلس شورای ملی ۲۷۰ نفر است و پس از هر ۱۰ سال در صورت زیاد شدن جمعیت کشور در هر حوزه انتخابی به نسبت هر ۱۵۰ هزار نفر یک نماینده اضافه می‌شود...»، معیار حوزه‌بندی انتخاباتی را عامل «جمعیت» قرار داد و در این زمینه مقیاس عددی «۱۵۰ هزار نفر» را برای افزایش نماینده تعیین کرد که از آن برداشت به داشتن حداقل ۱۵۰ هزار نفر جمعیت برای داشتن یک نماینده نیز می‌شود. با بازنگری در اصل شصت و چهارم قانون اساسی در سال ۱۳۶۸، حدنصاب ۱۵۰ هزار نفر حذف شد و معیار حوزه‌بندی و افزایش تعداد نمایندگان از تأکید بر عامل جمعیت به «عوامل انسانی، سیاسی، جغرافیایی و نظایر آنها» تغییر یافت. همچنین طبق تبصره «۲» ماده (۱۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب

۱۳۶۲/۰۴/۱۵ «حوزه‌های انتخابات مجلس شورای اسلامی حتی‌الامکان منطبق به محدوده شهرستان‌ها و هر حوزه انتخاباتی متشکل از یک یا چند شهرستان خواهد بود...».

تا زمان حاضر در قوانین جمهوری اسلامی ایران، مقررهای قانونی وجود ندارد که عوامل مطرح در اصل شصت و چهارم قانون اساسی را تعریف عملیاتی کند و برای آنها شاخص‌های دقیق و قابل سنجش تعیین کرده و وزن و سهم هر کدام را در ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان تعیین کند. هر چند بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات ابلاغی مقام معظم رهبری بر تعیین حوزه‌های انتخاباتی بر مبنای «جمعیت و مقتضیات اجتناب‌ناپذیر» به گونه‌ای که «حداکثر عدالت انتخاباتی و همچنین شناخت مردم از نامزدها فراهم گردد»، تأکید دارد، اما در این زمینه نیز با مسئله فقدان مقررهای قانونی برای تعیین «حداقل تعداد جمعیت» برای داشتن یک نماینده و «میزان مجاز انحراف از آن» مواجه هستیم. «مقتضیات اجتناب‌ناپذیر» نیز نیازمند تعیین دقیق شاخص‌ها در قالب یک مقرر قانونی است.

با این حال می‌توان گفت آنچه از اصول قانون اساسی و سیاست‌های کلی انتخابات برداشت می‌شود، این است که عامل «جمعیت»، مهمترین عامل برای حوزه‌بندی انتخاباتی و تعیین تعداد نمایندگان حوزه‌هاست. اصل شصت و چهارم قانون اساسی در ابتدا بر عامل «انسانی» تأکید دارد که از آن برداشت به «جمعیت» می‌شود؛ بند «۹» اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بر «رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی» تأکید دارد و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بر «برخورداری از حقوق مساوی» برای همه مردم تأکید دارد. لازمه برخورداری از حقوق مساوی و رفع تبعیض در امر انتخابات این است که مرزهای حوزه‌های انتخابیه به گونه‌ای ترسیم شوند که نسبت رأی‌دهندگان به نمایندگان در همه حوزه‌های انتخابیه تقریباً با هم برابر باشد تا «برابری حقوق رأی‌دهی» شهروندان و اصل «هر فرد، یک رأی» محقق شود. بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات ابلاغی مقام معظم رهبری نیز در ابتدا بر عامل «جمعیت» در امر حوزه‌بندی تأکید دارد، ضمن اینکه «عدالت انتخاباتی» مندرج در بند مذکور نیز نیازمند برابری هر چه بیشتر جمعیت حوزه‌های انتخابیه است.

با وجود این، ملازم و متناسب با عوامل «سیاسی، جغرافیایی و نظایر آنها» مندرج در اصل شصت و چهارم قانون اساسی و نیز «مقتضیات اجتناب‌ناپذیر» مندرج در بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، برابری مطلق جمعیت حوزه‌های انتخابیه و در نتیجه برابری مطلق قدرت رأی‌دهی غیرممکن است و اعمال عوامل مذکور در امر حوزه‌بندی، «انحراف» از ملاک برابری جمعیت حوزه‌های انتخابیه را تاحدی اجتناب‌ناپذیر می‌کند. اما این انحراف باید استاندارد و قابل تحمل بوده و نتیجه آن بی‌عدالتی و تبعیض میان استان‌های کشور و میان حوزه‌های انتخابیه درون استان‌ها از منظر نسبت جمعیت به تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی نباشد.

با توجه به جمعیت کشور طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ که ۷۹,۹۲۶,۲۷۰ نفر است، در حال حاضر به هر «۲۸۰,۴۴۳ نفر» یک نماینده تعلق می‌گیرد،^۱ اما بررسی جدول حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی از منظر نسبت جمعیت به تعداد نمایندگان و بررسی تعداد نمایندگان استان‌ها و مقایسه آن با جمعیت استان‌های کشور، حاکی از وجود یک وضعیت بغرنج و ناعادلانه است. برای مثال، در حال حاضر پُرجمعیت‌ترین حوزه انتخابیه کشور با یک نماینده، ۳۴ برابر کم‌جمعیت‌ترین حوزه انتخابیه کشور جمعیت دارد. به سخن دیگر در حالی که حوزه انتخابیه‌ای با ۱,۴۳۸,۱۳۸ نفر و یک نماینده در کشور وجود دارد، وجود حوزه انتخابیه‌ای با ۴۲,۱۰۵ نفر و یک نماینده را نیز شاهد هستیم که هیچ توجیهی برای این تبعیض وجود ندارد. این وضعیت اصلاح کل جدول حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی از طریق بازتوزیع تعداد نمایندگان میان استان‌ها و همچنین میان حوزه‌های انتخابیه درون استان‌ها (از طریق اصلاح و بازترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه و بازتوزیع تعداد نمایندگان هر استان میان حوزه‌های انتخابیه استان) براساس میانگین کشوری را ضروری می‌کند.

قبل از این اقدام، ایجاد یک نظام جامع برای حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی از طریق تدوین و تصویب یک قانون مجزا ضرورت دارد؛ زیرا گذشته از مبهم بودن معیارهای ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعیین تعداد نمایندگان حوزه‌ها، نظام حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی از حیث سایر الزامات یک ساختار رسمی و مجموعه قوانین مرتبط با ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه (نهاد مسئول ترسیم طرح اولیه مرزهای حوزه‌های انتخابیه؛ علت/علل اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه طی زمان و مشارکت مردم در فرایند ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه) کاستی‌ها و نواقص مهمی دارد. بیشتر این نواقص از دوره مشروطه تاکنون بر نظام حوزه‌بندی انتخابات مجلس حاکم بوده است. از این رو شایسته است ابتدا نظام حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی، در قالب یک قانون مجزا توسط مجلس شورای اسلامی اصلاح شود و سپس با مبنا قرار دادن قانون مذکور، کل جدول حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی و تعداد نمایندگان مورد بازنگری قرار گیرد.

۲. طرح حاضر فاقد مطالعات پشتیبانی پیوست است. هر چند در مقدمه توجیهی طرح به عوامل مطرح در اصل شصت‌چهارم قانون اساسی (عوامل انسانی، جغرافیایی و سیاسی) اشاره شده است اما در مورد مبنا قرار دادن سیاست‌های کلی انتخابات سکوت اختیار کرده است. بررسی ماده‌واحد، حاکی از نادیده انگاشتن بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، - که نخست بر عامل جمعیت برای امر حوزه‌بندی تأکید دارد - و نیز اصل شصت‌چهارم قانون اساسی است.

۱. جهت محاسبه میانگین کشوری نسبت جمعیت به تعداد نمایندگان باید جمعیت کل کشور براساس سرشماری ۱۳۹۵ به تعداد نمایندگان تقسیم شود، اما از آنجا که پنج کرسی متعلق به اقلیت‌های دینی از ۲۹۰ کرسی رزرو شده است و نسبت جمعیت به تعداد نمایندگان در آن تأثیر ندارد، از این رو باید پنج کرسی از ۲۹۰ کسر شود و کل جمعیت کشور بر ۲۸۵ تقسیم گردد تا میانگین کشوری نسبت تعداد نمایندگان به جمعیت کل کشور به‌دست آید.

۳. طرح دارای ایرادهای نگارشی، از جمله عدم ذکر نام مناطق جزء حوزه‌های انتخابیه، ذکر ناقص نام حوزه‌های انتخابیه و ... است که ضروری است این‌گونه ایرادها اصلاح شوند.

۴. اصل شصت و چهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۶۸ با بیان اینکه عده نمایندگان مجلس شورای اسلامی ۲۷۰ نفر است و از تاریخ همه‌پرسی سال ۱۳۶۸ هجری شمسی پس از هر ۱۰ سال، با در نظر گرفتن عوامل انسانی، سیاسی، جغرافیایی و نظایر آنها حداکثر ۲۰ نفر نماینده «می‌تواند» اضافه شود؛ «امکان» و نه الزام اضافه کردن تعداد نمایندگان مجلس را معین کرده است. از این رو اجباری برای اضافه کردن «۴۰» نماینده وجود ندارد، بلکه با توجه به معیارهای موجود در قانون، باید مشخص شود کدام استان‌ها و کدام حوزه‌های انتخابیه مشمول افزایش تعداد نماینده می‌شوند و این تعداد ممکن است کمتر از ۴۰ نفر باشد. از سوی دیگر، در شرایط کنونی اقتصادی کشور و تهدیدات ناشی از مسائلی همچون تحریم‌ها، کاهش ارزش پول ملی، تورم و وضعیت معیشت جامعه، ضروری است بار مالی افزایش تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز در نظر گرفته شود. شایان ذکر است که افزایش تعداد نمایندگان در سال ۱۳۷۸ که تحت عنوان «اصلاح جدول حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی و تعداد نمایندگان آنها» به تأیید شورای نگهبان رسید به صورت لایحه ارائه شده بود.

۲. بررسی ماده واحد

هر چند در قوانین انتخاباتی جمهوری اسلامی ایران، مقرره قانونی که به چگونگی توزیع کرسی‌های مجلس شورای اسلامی میان استان‌های کشور بپردازد وجود ندارد، اما بدون بررسی چگونگی توزیع کرسی‌های مجلس شورای اسلامی میان استان‌های کشور نمی‌توان ارزیابی دقیقی از عادلانه بودن ماده واحد طرح حاضر ارائه کرد. این بررسی نشان می‌دهد که در مجموع کدام یک از استان‌های کشور نسبت به جمعیت خود کمبود نماینده دارند و کدام استان‌های کشور از مازاد نماینده برخوردارند. چنانچه تعداد نمایندگان استان‌ها متناسب با تعداد جمعیت آنها نباشد، از یک سو ارزش آرای رأی‌دهندگان در استان‌های مختلف نابرابر می‌شود و از سوی دیگر استان‌ها به نسبت جمعیت خود، سهم برابری از کرسی‌های مجلس شورای اسلامی نخواهند داشت که نتایج مهم سیاسی، اقتصادی و توسعه‌ای در پی دارد. در واقع برای تحقق عدالت انتخاباتی، مندرج در بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، نخست باید استان‌های کشور نسبت به جمعیت خود سهم برابری از کرسی‌های مجلس شورای اسلامی داشته باشند و در مرحله بعد حوزه‌های انتخابیه درون استان‌ها نسبت به جمعیت خود، سهم برابری از کرسی‌های استان داشته باشند.

بر اساس تبصره «۱» ذیل ماده واحد «تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی از دویست و نود نفر به سیصد و سی نفر و تعداد حوزه‌های انتخابیه از دویست و هشت حوزه به دویست و بیست و یک حوزه افزایش می‌یابد». مهم اینکه که اغلب استان‌هایی که طبق ماده واحد طرح حاضر مشمول افزایش نماینده شده‌اند،

نسبت به جمعیت خود از مازاد نماینده برخوردارند (جدول ۱). چنانچه فرض بر افزایش تعداد کرسی‌های مجلس شورای اسلامی به ۳۳۰ کرسی باشد - در این صورت میانگین کشوری نسبت جمعیت به یک نماینده ۲۴۵,۹۲۷ نفر خواهد بود^۱ - نیز همچنان برخی استان‌ها نسبت به جمعیت خود از مازاد نماینده برخوردار هستند. این عدم تناسب مغایر بند «۹» اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است، اصلی که بر «رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی» تأکید دارد. همچنین این عدم تناسب مغایر اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است که بر «برخورداری از حقوق مساوی» برای همه مردم تأکید دارد. بر موارد فوق مغایرت با بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات را می‌توان افزود که بر «حداکثر عدالت انتخاباتی» در حوزه‌بندی تأکید دارد. هرچند در برخی از استان‌هایی که نسبت به جمعیت خود از مازاد نماینده برخوردارند، حوزه‌های انتخابیه‌ای نیز وجود دارد که کمبود نماینده دارند، با این حال، عادلانه آن است که در چنین مواردی مرزهای حوزه‌های انتخابیه درون استان اصلاح شده و نمایندگان طبق میانگین کشوری درون حوزه‌های انتخابیه استان بازتوزیع شوند.

جدول ۱. میزان و درصد انحراف استان‌های مشمول افزایش نماینده در طرح حاضر

از میانگین کشوری براساس سرشماری سال ۱۳۹۵

استان	جمعیت	تعداد حوزه	تعداد کثونی نمایندگان	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده ^۲	درصد انحراف نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده ^۳	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	تعداد نماینده نسبت به کل جمعیت ^۴	انحراف تعداد نماینده نسبت به جمعیت کل استان
آذربایجان شرقی	۳,۹۰۹,۶۵۲	۱۳	۱۹	۲۰۵,۷۷۱	- ۷۴,۶۷۲	- ۲۶/۶	- ۱,۴۱۸,۷۶۵	۱۳/۹	۶ نفر مازاد
آذربایجان غربی	۳,۲۶۵,۲۱۹	۹	۱۲	۲۷۲,۱۰۱	- ۸,۳۴۱	- ۲/۹	- ۱۰۰,۰۹۷	۱۱/۶	۱ نفر مازاد
اردبیل	۱,۲۷۰,۴۲۰	۵	۷	۱۸۱,۴۸۸	- ۹۸,۹۵۴	- ۳۵/۲	- ۶۹۲,۶۸۱	۴/۵	۳ نفر مازاد
اصفهان	۵,۱۲۰,۸۵۰	۱۵	۱۹	۲۶۹,۵۱۸	- ۱۰,۹۲۴	- ۳/۸	- ۲۰۷,۵۶۷	۱۸/۲	۱ نفر مازاد
البرز	۲,۷۱۲,۴۰۰	۲	۳	۹۰۴,۱۳۳	+ ۶۲۳,۶۹۰	+ ۲۲۲/۳	+ ۱,۸۷۱,۰۷۱	۹/۶	۶ نفر کمبود
بوشهر	۱,۱۶۳,۴۰۰	۴	۴	۲۹۰,۸۵۰	+ ۱۰,۴۰۷	+ ۳/۷	+ ۴۱,۶۲۸	۴/۱	فاقد انحراف
تهران	۱۳,۲۶۷,۶۳۷	۶	۳۵	۳۷۹,۰۷۵	+ ۹۸,۶۳۲	+ ۳۵/۱	+ ۳,۴۵۲,۱۳۲	۴۷/۳	۱۲ نفر کمبود
چهارمحال و بختیاری	۹۴۷,۷۶۳	۴	۴	۲۳۶,۹۴۱	- ۴۳,۵۰۲	- ۱۵/۵	- ۱۷۴,۰۰۹	۳/۳	۱ نفر مازاد
خراسان جنوبی	۷۶۸,۸۹۸	۴	۴	۱۹۲,۲۲۴	- ۸۸,۲۱۸	- ۳۱/۴	- ۳۵۲,۸۷۴	۲/۷	۲ نفر مازاد

۱. از آنجا که پنج کرسی متعلق به اقلیت‌های دینی از ۲۹۰ کرسی رزرو شده است و نسبت جمعیت به تعداد نمایندگان در آن تأثیر ندارد، از این رو باید پنج کرسی از ۳۳۰ کسر شود و کل جمعیت کشور بر ۲۲۵ تقسیم گردد تا میانگین کشوری نسبت تعداد نمایندگان به جمعیت کل کشور به دست آید.

۲. جهت محاسبه میزان انحراف نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده، باید نسبت جمعیت به یک نماینده برای هر استان از میانگین کشوری ۲۸۰,۴۴۳ نفر کسر شود.

۳. جهت به دست آوردن درصد انحراف، باید محاسبه شود که عدد میزان انحراف، چند درصد ۲۸۰,۴۴۳ است.

۴. تعداد مطلوب نمایندگان که هر استان نسبت به جمعیت خود باید داشته باشد (جمعیت استان تقسیم بر میانگین کشوری ۲۸۰,۴۴۳).

استان	جمعیت	تعداد حوزه	تعداد کثونی نمایندگان	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده ^۲	درصد انحراف نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده ^۳	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	تعداد نماینده نسبت به کل جمعیت ^۴	انحراف تعداد نماینده نسبت به جمعیت کل استان
خراسان رضوی	۶,۴۸۳,۷۷۲	۱۲	۱۸	۳۶۰,۲۰۹	+ ۷۹,۷۶۶	+ ۲۸/۴	+ ۱,۴۳۵,۷۹۸	۲۳/۱	۵ نفر کمبود
خراسان شمالی	۸۱۳,۸۲۱	۳	۴	۲۰۳,۴۵۵	- ۷۶,۹۸۸	- ۲۷/۴	- ۳۰۷,۹۵۱	۲/۹	۲ نفر مازاد
خوزستان	۴,۷۱۰,۵۰۹	۱۴	۱۸	۲۶۱,۶۹۵	- ۱۸,۷۴۸	- ۶/۶	- ۳۳۷,۴۶۵	۱۶/۷	۲ نفر مازاد
زنجان	۱,۰۵۷,۴۶۱	۴	۵	۲۱۱,۴۹۲	- ۶۸,۹۵۱	- ۲۴/۵	- ۳۴۴,۷۵۴	۳/۷	۲ نفر مازاد
سیستان و بلوچستان	۲,۷۷۵,۰۱۴	۶	۸	۳۴۶,۸۷۷	+ ۶۶,۴۳۴	+ ۲۳/۶	+ ۵۳۱,۴۷۰	۹/۸	۱ نفر کمبود
فارس	۴,۸۵۱,۲۷۴	۱۵	۱۸	۲۶۹,۵۱۵	- ۱۰,۹۲۸	- ۳/۸	- ۱۹۶,۷۰۰	۱۷/۲	۱ نفر مازاد
قزوین	۱,۲۷۳,۷۶۱	۳	۴	۳۱۸,۴۴۰	+ ۳۷,۹۹۷	+ ۱۳/۵	+ ۱۵۱,۹۸۹	۴/۵	فاقد انحراف
قم	۱,۲۹۲,۲۸۳	۱	۳	۴۳۰,۷۶۱	+ ۱۵۰,۳۱۸	+ ۵۳/۶	+ ۴۵۰,۹۵۴	۴/۶	۱ نفر کمبود
کردستان	۱,۶۰۳,۰۱۱	۵	۶	۲۶۷,۱۶۸	- ۱۳,۳۷۴	- ۴/۷	- ۷۹,۶۴۷	۵/۷	۱ نفر مازاد
کرمان	۳,۱۶۴,۷۱۸	۹	۱۰	۳۱۶,۴۷۲	+ ۳۶,۰۲۹	+ ۱۲/۸	+ ۳۶۰,۲۸۸	۱۱/۲	۱ نفر کمبود
کرمانشاه	۱,۹۵۲,۴۳۴	۶	۸	۲۴۴,۰۵۴	- ۳۶,۳۸۹	- ۱۲/۹	- ۲۹۱,۱۱۰	۶/۹	۲ نفر مازاد
گلستان	۱,۸۶۸,۸۱۹	۶	۷	۲۶۶,۹۷۴	- ۱۳,۴۶۹	- ۴/۸	- ۹۴,۲۸۲	۶/۶	۱ نفر مازاد
لرستان	۱,۷۶۰,۶۴۹	۷	۹	۱۹۵,۶۲۸	- ۸۴,۸۱۵	- ۳۰/۲	- ۷۶۳,۳۳۸	۶/۲	۳ نفر مازاد
مازندران	۳,۲۸۳,۵۸۲	۹	۱۲	۲۷۳,۶۳۲	- ۶,۸۱۱	- ۲/۴	- ۸۱,۷۳۴	۱۱/۷	۱ نفر مازاد
مرکزی	۱,۴۲۹,۴۷۵	۶	۷	۲۰۴,۲۱۱	- ۷۶,۲۳۲	- ۲۷/۱	- ۵۳۳,۶۲۶	۵	۲ نفر مازاد
هرمزگان	۱,۷۷۶,۴۱۵	۳	۵	۳۵۵,۲۸۳	+ ۷۴,۸۴۰	+ ۲۶/۶	+ ۳۷۴,۲۰۰	۶/۳	۱ نفر کمبود
همدان	۱,۷۳۸,۳۳۴	۷	۹	۱۹۳,۱۳۷	- ۸۷,۳۰۶	- ۳۱/۱	- ۷۸۵,۷۵۳	۶/۱	۳ نفر مازاد
یزد	۱,۱۳۸,۵۳۳	۴	۴	۲۸۴,۶۳۳	+ ۴,۱۹۰	+ ۱/۴	+ ۱۶,۷۶۱	۴	فاقد انحراف

در ادامه به بررسی جمعیت حوزه‌های انتخابیه‌ای که در نتیجه این طرح مشمول افزایش نماینده، تغییر مرزهای حوزه انتخابیه و جمعیت می‌شوند پرداخته می‌شود.

۱. استان آذربایجان شرقی

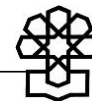
بر اساس ردیف ۱ ذیل ماده واحد طرح حاضر، با اضافه شدن دو نماینده به استان آذربایجان شرقی، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

«الف» با اضافه شدن یک نماینده به حوزه انتخابیه «مراغه و عجب‌شیر»، تعداد نمایندگان این حوزه به دو نفر افزایش می‌یابد.

«ب» حوزه انتخابیه «آذرشهر و اسکو» با اختصاص یک نماینده منطبق بر شهر آذرشهر، بخش ممقان، بخش حومه، بخش گوگان، و شهر اسکو، بخش مرکزی، و بخش ایلخچی با مرکزیت شهر آذرشهر ایجاد می‌شود.

«پ» شهرستان هریس از حوزه انتخابیه اهر و هریس منتزع و به حوزه «تبریز، آذرشهر و اسکو» ملحق می‌شود.

«ت» نام حوزه انتخابیه «اهر و هریس» به حوزه انتخابیه «اهر» اصلاح می‌شود.

ث) نام حوزه انتخابیه «تبریز» به حوزه انتخابیه «تبریز و هریس» اصلاح می‌شود». در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- استان آذربایجان شرقی، در مجموع نسبت به جمعیت خود، از (۶ نفر) نماینده مازاد برخوردار است و اختصاص دو نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

- در حال حاضر، حوزه انتخابیه مراغه و عجب‌شیر، با ۳۳۳,۴۵۶ نفر جمعیت و یک نماینده، نسبت به میانگین کشوری، ۵۳,۰۱۳ نفر مازاد جمعیت دارد که حاکی از انحراف ۱۸/۹+ درصدی از میانگین کشوری است. با اضافه شدن یک نماینده به این حوزه انتخابیه، در واقع به هر ۱۶۶,۷۲۸ نفر یک نماینده تعلق خواهد گرفت. به این ترتیب به‌ازای هر نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۱۱۳,۷۱۵ نفر کمبود جمعیت وجود خواهد داشت (انحراف ۴۰/۵- درصدی از میانگین کشوری) که با احتساب دو نماینده مجموع انحراف این حوزه ۲۲۷,۴۳۰- نفر خواهد بود. از این رو اختصاص یک نماینده دیگر به این حوزه انتخابیه از منظر عامل جمعیت توجیهی ندارد.

- حوزه انتخابیه پیشنهادی آذرشهر و اسکو، با ۲۶۸,۵۸۱ نفر جمعیت نسبت به میانگین کشوری انحراف ۴/۲- درصدی دارد که انحراف استاندارد است. اما از آنجا که استان آذربایجان شرقی نسبت به جمعیت خود از مازاد نماینده برخوردار است، چنانچه حوزه انتخابیه جدید آذرشهر و اسکو ایجاد شود، عادلانه آن است که اختصاص نماینده به حوزه انتخابیه مذکور از طریق اصلاح و بازترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه استان آذربایجان شرقی، توزیع متعادل جمعیت در حوزه‌ها طبق میانگین کشوری و بازتوزیع نمایندگان صورت گیرد.

- حوزه انتخابیه اهر و هریس در حال حاضر نیز با ۲۰۲,۹۲۲ نفر جمعیت، نسبت به میانگین کشوری ۷۷,۵۲۱ نفر کمبود جمعیت دارد که حاکی از انحراف ۲۷/۶- درصدی از میانگین کشوری است. انتزاع شهرستان هریس از این حوزه و الحاق آن به حوزه انتخابیه تبریز، انحراف جمعیت حوزه انتخابیه اهر نسبت به میانگین کشوری را به ۵۲/۲- درصد می‌رساند. از این رو انتزاع شهرستان هریس از حوزه انتخابیه اهر و هریس و الحاق آن به حوزه انتخابیه تبریز ضرورت و توجیهی ندارد.

- پیشنهاد می‌شود بخش هوراند که از لحاظ تقسیمات کشوری جزء شهرستان اهر است، اما از لحاظ حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی در حوزه انتخابیه کلیبر (شهرستان کلیبر و شهرستان خداآفرین) قرار دارد، به حوزه انتخابیه شهرستان متبوع خود الحاق شود.

جدول ۲. تغییر پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان آذربایجان شرقی
در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	تعداد نماینده	جمعیت	مناطق جزء حوزه انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	ردیف
۶ نفر مازاد	-۲۲۷,۴۳۰	-۴۰/۵	-۱۱۳,۷۱۵	۱۶۶,۷۲۸	۲	۳۳۳,۴۵۶	۱. شهرستان مراغه ۲. شهرستان عجبشیر	مراغه و عجبشیر	۱
	-	-۴/۲	-۱۱,۸۶۲	۲۶۸,۵۸۱	۱	۲۶۸,۵۸۱	۱. شهرستان آذرشهر ۲. شهرستان اسکو	آذرشهر و اسکو	۲
	-	-۵۲/۲	-۱۴۶,۶۱۴	۱۳۳,۸۲۹	۱	۱۳۳,۸۲۹	شهرستان اهر	اهر	۳
	+۱۵۹,۴۶۸	+۹/۴	+۲۶,۵۷۸	۳۰۷,۰۲۱	۶	۱,۸۴۲,۱۲۶	۱. شهرستان تبریز ۲. شهرستان هریس	تبریز و هریس	۴

۲. استان آذربایجان غربی

براساس ردیف ۲ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با افزایش یک نماینده به تعداد نمایندگان استان آذربایجان غربی، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

الف) چالدران از حوزه انتخابیه «ماکو، چالدران، شوط و پلدشت» منتزع و به حوزه انتخابیه «خوی و چایپاره» افزوده می‌شود.

ب) نام حوزه انتخابیه «ماکو، چالدران، شوط و پلدشت» به حوزه انتخابیه «ماکو، شوط و پلدشت» اصلاح می‌شود.

پ) نام حوزه انتخابیه «خوی و چایپاره» به حوزه انتخابیه «خوی، چایپاره، و چالدران» اصلاح می‌شود.

ت) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «خوی، چایپاره و چالدران» از یک نفر به دو نفر افزایش می‌یابد.

در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- استان آذربایجان غربی، در مجموع نسبت به جمعیت خود، از (۱ نفر) نماینده مازاد برخوردار است و اختصاص نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

- حوزه انتخابیه ماکو و چالدران و پلدشت و شوط، در حال حاضر نیز با ۲۳۷,۶۶۳ نفر جمعیت، نسبت به میانگین کشوری، ۴۲,۷۸۰ نفر کمبود جمعیت دارد (انحراف ۱۵/۲- درصدی از میانگین کشوری). با انتزاع چالدران از این حوزه انتخابیه، درصد انحراف آن از میانگین کشوری به ۳۱/۳- افزایش خواهد یافت که قابل توجیه نیست.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه خوی و چایپاره، با جمعیت ۳۹۵,۹۵۶ نفر نسبت به میانگین کشوری انحراف ۴۱/۱+ درصدی دارد. با الحاق شهرستان چالدران به این حوزه انتخابیه جمعیت آن ۴۴۱,۰۱۶ نفر خواهد شد که با اختصاص یک نماینده جدید، در واقع به هر ۲۲۰,۵۰۸ نفر یک نماینده تعلق خواهد گرفت که بدین معناست که به ازای هر نماینده، ۵۹,۹۳۵ نفر کمبود جمعیت وجود خواهد داشت و با احتساب ۲ نماینده مجموع انحراف این حوزه ۱۱۹,۸۷۰- نفر خواهد بود.

جدول ۳. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان آذربایجان غربی

در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۱	خوی و چایپاره و چالدران	شهرستان چایپاره شهرستان چالدران	۴۴۱,۰۱۶	۲	۲۲۰,۵۰۸	-۵۹,۹۳۵	-۲۱/۳	-۱۱۹,۸۷۰	۱ نفر مازاد
۲	ماکو و شوط و پلدشت	۱. شهرستان ماکو ۲. شهرستان پلدشت ۳. شهرستان شوط	۱۹۲,۶۰۳	۱	۱۹۲,۶۰۳	-۸۷,۸۴۰	-۳۱/۳	-	

۳. استان اردبیل

طبق ردیف ۳ ذیل ماده‌واحد طرح حاضر، «با اختصاص یک نماینده، تعداد نمایندگان حوزه «اردبیل، نمین، نیر و سرعین» از سه نفر به چهار نفر افزایش می‌یابد». در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- استان اردبیل در حال حاضر نسبت به جمعیت خود، ۳ نفر نماینده مازاد دارد و اختصاص یک نماینده دیگر به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

- حوزه انتخابیه اردبیل، نیر، نمین و سرعین در حال حاضر ۷۰۵,۷۱۵ نفر جمعیت و ۳ نماینده دارد. در واقع، در این حوزه به هر ۲۳۵,۲۳۸ نفر یک نماینده تعلق می‌گیرد و به‌ازای هر نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۴۲,۲۰۵ نفر کمبود جمعیت وجود دارد که حاکی از انحراف ۱۶/۱- درصدی از میانگین کشوری است. با احتساب سه نماینده مجموع انحراف جمعیت این حوزه از میانگین کشوری ۶۱۴.۱۳۵- نفر است. طرح حاضر در نظر دارد، یک نماینده دیگر به این حوزه انتخابیه اضافه کند، که در این صورت به هر ۱۷۶,۴۲۹ نفر یک نماینده تعلق می‌گیرد. به این ترتیب به‌ازای هر نماینده ۱۰۴,۰۱۴ نفر کمبود جمعیت وجود خواهد داشت که با احتساب ۴ نماینده، مجموع انحراف این حوزه ۴۱۶,۰۵۷- نفر خواهد بود. از این رو اختصاص نماینده جدید به این حوزه توجیهی ندارد.

جدول ۴. تغییرات پیشنهادی در تعداد نمایندگان استان اردبیل در طرح حاضر

و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

وضعیت	مجموع	درصد انحراف	میزان انحراف	نسبت				نام	ردیف
استان متبوع	انحراف	نسبت	نسبت	تعداد	تعداد	جمعیت	مناطق جزء	حوزه	
حوزه از نظر	از میانگین	جمعیت به	جمعیت به	کنونی	نماینده	جمعیت	حوزه انتخابیه	انتخابیه	
مازاد/کمبود	(۲۸۰,۴۴۳)	یک نماینده از	یک نماینده از	جمعیت به					
نماینده	(۲۸۰,۴۴۳)	میانگین	از میانگین	یک					
		(۲۸۰,۴۴۳)	(۲۸۰,۴۴۳)	نماینده					
۳ نفر مازاد	-۴۱۶,۰۵۷	-۳۷	-۱۰۴,۰۱۴	۱۷۶,۴۲۹	۴	۷۰۵,۷۱۵	شهرستان اردبیل شهرستان نیر شهرستان نمین شهرستان سرعین	اردبیل، نیر، نمین و سرعین	۱

۴. استان اصفهان

طبق ردیف ۴ ذیل ماده واحده طرح حاضر، «با افزایش دو نماینده به تعداد نمایندگان استان اصفهان، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

الف) حوزه انتخابیه «آران و بیدگل» منطبق بر حوزه جغرافیایی شهر آران و بیدگل، بخش مرکزی، بخش برزک، و بخش کویرات با اختصاص یک نماینده ایجاد می‌شود.

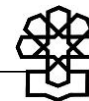
ب) نام حوزه انتخابیه «کاشان و آران و بیدگل» به حوزه انتخابیه «کاشان» اصلاح می‌گردد.

پ) دهستان دره‌شور تابع بخش وردشت شهرستان سمیرم از حوزه انتخابیه «شهرضا و دهاقان» منتزع و به حوزه انتخابیه «سمیرم» ملحق می‌شود.

ت) نام حوزه انتخابیه «شهرضا و دهاقان و دهستان دره‌شور» به «شهرضا و دهاقان» اصلاح می‌شود.

ث) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «اصفهان» از ۵ نفر به ۶ نفر افزایش می‌یابد. در این زمینه نکات

ذیل قابل تأمل است:

- استان اصفهان در مجموع نسبت به جمعیت خود از ۱ نفر نماینده مازاد برخوردار است، چنانچه یکی از حوزه‌های انتخابیه این استان به لحاظ جمعیتی واجد شرایط برای افزایش نماینده باشد، عادلانه آن است که این افزایش از طریق اصلاح و بازترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه درون استان، توزیع متعادل جمعیت در حوزه‌ها طبق میانگین کشوری و بازتوزیع نمایندگان صورت گیرد.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه کاشان، آران و بیدگل با ۴۵۴,۷۵۲ نفر جمعیت و یک نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۱۷۴,۳۰۹ نفر جمعیت مازاد دارد که حاکی از انحراف ۶۲/۱+ درصدی از میانگین کشوری است. با این حال، چنانچه حوزه انتخابیه آران و بیدگل تشکیل شود، حوزه انتخابیه مذکور با ۱۱۸,۴۲۷ نفر جمعیت و یک نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۱۶۲,۰۱۶ نفر کمبود جمعیت خواهد داشت که حاکی از انحراف ۵۷/۷- درصدی از میانگین کشوری است. از سوی دیگر انتزاع بخش بزرگ - که به لحاظ تقسیمات کشوری جزء شهرستان کاشان است - از کاشان و قرار گرفتن آن در حوزه پیشنهادی آران و بیدگل مغایر تبصره «۲» ماده (۱۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲/۰۴/۱۵ است که طبق آن «حوزه‌های انتخابات مجلس شورای اسلامی حتی الامکان منطبق به محدوده شهرستان‌ها و هر حوزه انتخاباتی متشکل از یک یا چند شهرستان خواهد بود ...». از این رو تشکیل حوزه انتخابیه مذکور توجیهی ندارد.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه اصفهان با ۲,۲۴۳,۲۴۹ نفر جمعیت و پنج نماینده، انحراف ۵۹/۹+ درصدی از میانگین کشوری نسبت جمعیت به یک نماینده، دارد. اما از آنجا که این حوزه پنج نماینده دارد، باید مجموع انحراف در نظر گرفته شود. در حوزه انتخابیه اصفهان، در واقع به هر ۴۴۸,۶۵۰ نفر یک نماینده تعلق می‌گیرد و به ازای هر نماینده انحراف ۱۶۸,۲۰۷+ نفری از میانگین کشوری ۲۸۰,۴۴۳ نفر وجود دارد که با احتساب پنج نماینده، این حوزه در مجموع انحراف ۸۴۱,۰۳۴+ نفری از میانگین کشوری دارد که به معنای کمبود حدود سه نماینده است. طرح حاضر در نظر دارد یک نفر به تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه اصفهان اضافه کند. در این صورت به هر ۳۷۳,۸۷۵ نفر یک نماینده تعلق می‌گیرد و به ازای هر نماینده انحراف ۹۳,۴۳۲+ نفری از میانگین کشوری ۲۸۰,۴۴۳ نفر وجود دارد (انحراف ۳۳/۳+ درصدی از میانگین کشوری) که با احتساب ۶ نماینده، این حوزه در مجموع همچنان انحراف ۵۶۰,۵۹۱+ نفری از میانگین کشوری خواهد داشت. با این حال، از آنجا که استان اصفهان نسبت به جمعیت خود از مازاد یک نماینده برخوردار است، منطقی آن است که کمبود نماینده حوزه انتخابیه اصفهان از طریق اصلاح و بازترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه درون استان، توزیع متعادل جمعیت در حوزه‌ها طبق میانگین کشوری و بازتوزیع نمایندگان صورت گیرد.

- انتزاع دهستان دره شور - که به لحاظ تقسیمات کشوری جزء بخش وردشت شهرستان سمیرم است - با جمعیت ۳,۷۹۹ نفر، از حوزه انتخابیه «شهرضا و دهقان» و الحاق به حوزه انتخابیه «سمیرم» در تطابق با تبصره «۲» ماده (۱۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲/۰۴/۱۵ است و مورد تأیید است. پیشنهاد می‌شود بخش قمصر که به لحاظ تقسیمات کشوری جزء شهرستان کاشان است و به لحاظ تقسیم‌بندی حوزه‌های انتخابیه

مجلس شورای اسلامی، در حوزه انتخابیه نطنز قرار دارد نیز در راستای تبصره «۲» ماده (۱۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲/۰۴/۱۵ در حوزه انتخابیه شهرستان متبوع خود قرار گیرد.

جدول ۵. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان اصفهان در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	تعداد نماینده	جمعیت	مناطق جزء حوزه انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	ردیف
۱ نفر مازاد	-	-۵۷/۷	-۱۶۲,۰۱۶	۱۱۸,۴۲۷	۱	۱۱۸,۴۲۷	شهرستان آران و بیدگل و بخش برزک*	آران و بیدگل	۱
	-	+۱۹/۹	+۵۵,۸۸۲	۳۳۶,۳۲۵	۱	۳۳۶,۳۲۵	شهرستان کاشان** (به استثنای بخش قمصر و بخش برزک)	کاشان	۲
	+۵۶۰,۵۹۱	+۳۳/۳	+۹۳,۴۳۲	۳۷۳,۸۷۵	۶	۲,۲۴۳,۲۴۹	شهرستان اصفهان	اصفهان	۳
	-	-۷۳/۵	-۲۰۶,۳۳۴	۷۴,۱۰۹	۱	۷۴,۱۰۹	شهرستان سمیرم	سمیرم	۴
	-	-۳۰/۷	-۸۶,۱۳۵	۱۹۴,۳۰۸	۱	۱۹۴,۳۰۸	۱. شهرستان شهرضا ۲. شهرستان دهاقان	شهرضا و دهاقان	۵

* جمعیت شهرستان آران و بیدگل ۱۰۳,۵۱۷ نفر است که باید جمعیت بخش برزک (۱۴,۹۱۰ نفر) که جزء شهرستان کاشان است و طبق طرح حاضر، در حوزه پیشنهادی آران و بیدگل قرار می‌گیرد، به آن اضافه شود.

** جمعیت شهرستان کاشان، ۳۶۴,۴۸۲ هزار نفر است که از این تعداد می‌بایست جمعیت بخش قمصر (۱۳,۲۴۷ نفر) که به لحاظ تقسیم‌بندی حوزه انتخابیه مجلس، در حوزه نطنز قرار می‌گیرد و بخش برزک (۱۴,۹۱۰ نفر) که طبق طرح حاضر، در حوزه پیشنهادی آران و بیدگل قرار می‌گیرد، کسر شود.

۵. استان البرز

براساس ردیف ۵ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با افزایش دو نماینده به تعداد نمایندگان استان البرز، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

(الف) با اضافه شدن یک نماینده به حوزه انتخابیه «ساوجبلاغ، نظرآباد و طالقان» تعداد نمایندگان این حوزه از یک نفر به دو نفر افزایش می‌یابد.

(ب) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «کرج، فردیس، اشتهارد و آسارا» از دو نفر به سه نفر افزایش می‌یابد. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- حوزه انتخابیه «کرج و اشتهارد و فردیس» صحیح است.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه ساوجبلاغ، طالقان و نظرآباد، با جمعیت ۴۲۹,۲۲۵ نفر جمعیت و یک نماینده نسبت به میانگین کشوری ۱۴۸,۷۸۲ نفر جمعیت مازاد دارد (انحراف +۵۳ درصدی از میانگین کشوری). با اختصاص یک نماینده دیگر به حوزه انتخابیه مذکور، در واقع هر ۲۱۴,۶۱۲ نفر، از یک نماینده برخوردار خواهد بود و به ازای هر نماینده انحراف ۶۵,۸۳۰- نفری از میانگین کشوری وجود خواهد داشت (انحراف ۲۳/۴- درصدی از میانگین کشوری). با احتساب دو نماینده، مجموع انحراف این حوزه ۱۳۱,۶۶۱- نفر خواهد بود که از میانگین کشوری فاصله دارد.

- در حال حاضر در حوزه انتخابیه کرج، اشتهارد و فردیس با ۲,۲۸۳,۱۷۵ نفر جمعیت و دو نماینده، در واقع به هر ۱,۱۴۱,۵۸۷ نفر یک نماینده تعلق می‌گیرد و به ازای هر نماینده نسبت به میانگین کشوری، ۸۶۱,۱۴۴+ نفر جمعیت مازاد وجود دارد که به معنای انحراف +۳۰۷ درصدی از میانگین کشوری است. اما از آنجا که این حوزه دو نماینده دارد، مجموع انحراف باید محاسبه شود. با احتساب دو نماینده، مجموع میزان انحراف این حوزه انتخابیه ۱,۷۲۲,۲۸۹+ نفر است که بدین معناست که این حوزه کمبود (۶ نفر) نماینده دارد. طرح حاضر ۱ نماینده به این حوزه اختصاص داده است. با افزایش ۱ نماینده، در واقع هر ۷۶۱,۰۵۸ نفر از ۱ نماینده برخوردار خواهد بود و به ازای هر نماینده انحراف ۴۸۰,۶۱۵+ نفری از میانگین کشوری وجود خواهد داشت (انحراف ۱۷۱/۳+ درصدی از میانگین کشوری). با احتساب ۳ نماینده، مجموع انحراف این حوزه ۱,۴۴۱,۸۴۶ نفر خواهد بود که به معنای کمبود ۵ نماینده دیگر است. از آنجا که استان البرز، در مجموع نسبت به جمعیت خود، کمبود (۶ نفر) نماینده دارد، در راستای بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، شایسته است که به این حوزه ۶ نماینده اختصاص یابد.

جدول ۶. تغییرات پیشنهادی در تعداد نمایندگان استان البرز در طرح حاضر
و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت	درصد انحراف نسبت	مجموع انحراف	وضعیت استان
۱	کرج و اشتهارد و فردیس	شهرستان کرج شهرستان اشتهارد شهرستان فردیس	۲,۲۸۳,۱۷۵	۳	۷۶۱,۰۵۸	+۴۸۰,۶۱۵	+ ۱۷۱/۳	+۱,۴۴۱,۸۴۶	متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۲	ساوجبلاغ، طالقان و نظرآباد	شهرستان ساوجبلاغ، شهرستان طالقان، شهرستان نظرآباد	۴۲۹,۲۲۵	۲	۲۱۴,۶۱۲	-۶۵,۸۳۰	-۲۳/۴	-۱۳۱,۶۶۱	۶ نفر کمبود

۶. استان بوشهر

براساس ردیف ۶ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با اختصاص، یک نماینده تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه بوشهر، گناوه و دیلم» از یک نفر به دو نفر افزایش می‌یابد. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- استان بوشهر در مجموع نسبت به جمعیت خود انحراف قابل توجهی از میانگین کشوری ندارد و نیازمند افزایش یا کاهش نماینده نیست. از این رو اضافه کردن نماینده به این استان از منظر عامل جمعیت توجیهی ندارد. در عین حال حوزه‌های انتخابیه این استان نیازمند بازترسیم مرزها با هدف توزیع متعادل جمعیت و نماینده در حوزه‌های انتخابیه طبق میانگین کشوری هستند.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه بوشهر، گناوه و دیلم با ۴۳۵,۹۰۶ نفر جمعیت و یک نماینده نسبت به میانگین کشوری، ۱۵۵,۴۶۳ نفر جمعیت مازاد دارد، که حاکی از انحراف ۵۵/۴ درصدی از میانگین کشوری است. چنانچه ۱ نماینده دیگر به این حوزه اضافه شود، در واقع به هر ۲۱۷,۵۹۳ نفر یک نماینده تعلق خواهد گرفت و به‌ازای هر نماینده نسبت به میانگین کشوری ۶۲,۴۹۰ نفر کمبود جمعیت وجود خواهد داشت (انحراف ۲۲/۴- درصدی از میانگین کشوری). با احتساب ۲ نماینده، مجموع انحراف این حوزه ۱۲۴,۹۸۰- نفر خواهد بود که از میانگین کشوری فاصله دارد.

جدول ۷. تغییرات پیشنهادی در تعداد نمایندگان استان بوشهر در طرح حاضر
و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۱	بوشهر، گناوه و دیلم	۱. شهرستان بوشهر ۲. شهرستان گناوه ۳. شهرستان دیلم	۴۳۵،۹۰۶	۲	۲۱۷،۵۹۳	-۶۲،۴۹۰	-۲۲/۴	-۱۲۴،۹۸۰	فاقد انحراف

۷. استان تهران

طبق ردیف ۷ ذیل ماده واحده طرح حاضر «با افزایش چهار نماینده به تعداد نمایندگان استان تهران، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

- (الف) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «شهریار، قدس و ملارد» از یک نفر به دو نفر افزایش می‌یابد.
 (ب) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «رباط کریم و بهارستان» از یک نفر به دو نفر افزایش پیدا می‌کند.
 (پ) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «ورامین، قرچک و پیشوا» از یک نفر به دو نفر افزایش پیدا می‌کند.
 (ت) حوزه انتخابیه «اسلامشهر» به مرکزیت شهر اسلامشهر با اختصاص یک نماینده ایجاد می‌شود.
 (ث) نام حوزه انتخابیه «تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس» به «تهران، ری، شمیرانات و پردیس» اصلاح می‌شود. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

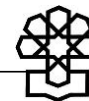
- ضروری است در بند «ت» نقاط جزء حوزه انتخابیه پیشنهادی اسلامشهر درج شود.
- در حال حاضر، حوزه انتخابیه شهریار، قدس و ملارد، پُرجمعیت‌ترین حوزه انتخابیه کشور با ۱ نماینده است. در این حوزه با ۱،۴۳۸،۱۳۸ نفر جمعیت و یک نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۱،۱۵۷،۶۹۵ نفر جمعیت مازاد وجود دارد که حاکی از انحراف ۴۱۲/۸+ درصدی از میانگین کشوری است و به معنای کمبود ۴ نفر نماینده است. طرح حاضر افزایش (۱ نفر) نماینده برای این حوزه در نظر گرفته است. چنانچه این امر محقق شود، درواقع به هر ۷۱۹،۰۶۹ نفر یک نماینده تعلق خواهد گرفت و به‌ازای هر نماینده، ۴۳۸،۶۲۶ نفر جمعیت مازاد وجود خواهد داشت (انحراف ۱۵۶/۴+ درصدی از میانگین کشوری). با احتساب دو نماینده مجموع انحراف این حوزه نسبت به میانگین کشوری ۸۸۷،۲۵۲+ نفر خواهد بود که به معنای کمبود (۳ نفر) نماینده دیگر است. از این رو شایسته است در راستای تحقق حداکثر عدالت انتخاباتی مندرج در بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات به حوزه مذکور ۴ نماینده اختصاص یابد.

- در حال حاضر، حوزه انتخابیه رباط کریم و بهارستان، با ۸۲۷,۸۴۵ نفر جمعیت و یک نماینده نسبت به میانگین کشوری، ۵۴۷,۴۰۲ نفر بیشتر جمعیت دارد (انحراف ۱/۱۹۵+ درصدی از میانگین کشوری) که به معنای کمبود حدود ۲ نماینده است. طرح حاضر در نظر دارد ۱ نفر نماینده به این حوزه اضافه کند. در این صورت به هر ۴۱۳,۹۲۲ نفر یک نماینده تعلق خواهد گرفت و به ازای هر نماینده ۱۳۳,۴۷۹ نفر جمعیت مازاد وجود خواهد داشت (انحراف ۵/۴۷+ درصدی از میانگین کشوری) که با احتساب ۲ نماینده، مجموعاً انحراف این حوزه ۲۶۶,۹۵۹ نفر خواهد بود که به میانگین کشوری بسیار نزدیک است و به معنای کمبود (۱ نفر) نماینده است.

- در حال حاضر، حوزه انتخابیه ورامین، پیشوا و قرچک با ۶۳۹,۴۸۱ نفر جمعیت و یک نماینده نسبت به میانگین کشوری ۳۵۹,۰۳۸ نفر بیشتر جمعیت دارد (انحراف ۱۲۸+ درصدی از میانگین کشوری) که به معنای کمبود یک نماینده است. طرح حاضر در نظر دارد یک نماینده به این حوزه اضافه کند. در صورت تصویب طرح حاضر، در واقع به هر ۳۱۹,۷۴۰ نفر یک نماینده تعلق خواهد گرفت و به ازای هر نماینده ۳۹,۲۹۷ نفر جمعیت مازاد نسبت به میانگین کشوری وجود خواهد داشت (انحراف ۱۴+ درصدی از میانگین کشوری نسبت جمعیت به یک نماینده) که در مقایسه با وضعیت کنونی سایر حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی انحراف استاندارد است.

- چنانچه حوزه انتخابیه پیشنهادی اسلامشهر، دربرگیرنده کل شهرستان اسلامشهر (شهر اسلامشهر، بخش مرکزی، بخش چهاردانگه، بخش احمدآباد مستوفی) باشد، جمعیت آن ۵۴۸,۶۲۰ نفر خواهد بود که نسبت به میانگین کشوری ۲۶۸,۱۷۷ نفر جمعیت مازاد خواهد داشت که به معنای انحراف ۹۵/۶+ درصدی از میانگین کشوری است و به معنای لزوم اختصاص یک نماینده دیگر به این حوزه انتخابیه است.

- استان تهران در مجموع نسبت به جمعیت خود کمبود ۱۲ نماینده دارد. از میان ۶ حوزه انتخابیه این استان، ۴ حوزه انتخابیه نیازمند افزایش نماینده هستند. طرح حاضر، نسبت به حوزه انتخابیه تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس سکوت اختیار کرده است. در صورت تصویب طرح حاضر، با ایجاد حوزه انتخابیه جدید اسلامشهر، در حوزه انتخابیه تهران، ری، شمیرانات و پردیس، با ۹,۳۰۳,۵۴۹ نفر جمعیت و ۳۰ نماینده، در واقع به ۳۱۰,۱۱۸ نفر یک نماینده تعلق خواهد گرفت که بدین معناست که به ازای هر نماینده، ۲۹,۶۷۵ نفر جمعیت مازاد وجود دارد. با احتساب ۳۰ نماینده مجموع انحراف این حوزه ۸۹۰,۲۵۹+ نفر خواهد بود که حاکی از لزوم اختصاص ۳ نماینده به این حوزه انتخابیه است.

جدول ۸. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان تهران
در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده	وضعیت استان متبوع
۱	شهریار، قدس و ملارد	شهرستان شهریار، شهرستان قدس، شهرستان ملارد	۱,۴۳۸,۱۳۸	۲	۷۱۹,۰۶۹	+۴۳۸,۶۲۶	+۱۵۶/۴	استان متبوع
۲	رباط کریم و بهارستان	شهرستان رباط کریم، شهرستان بهارستان	۸۲۷,۸۴۵	۲	۴۱۳,۹۲۲	+۱۳۳,۴۷۹	+۴۷/۵	حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۳	ورامین، پیشوا و قرچک	شهرستان ورامین، شهرستان پیشوا، شهرستان قرچک	۶۳۹,۴۸۱	۲	۳۱۹,۷۴۰	+۳۹,۲۹۷	+۱۴	حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۴	اسلامشهر	شهرستان اسلامشهر	۵۴۸,۶۲۰	۱	۵۴۸,۶۲۰	+۲۶۸,۱۷۷	+۹۵/۶	حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۵	تهران، ری، شمیرانات و پردیس	شهرستان تهران، شهرستان ری، شهرستان شمیرانات، شهرستان پردیس	۹,۳۰۳,۵۴۹	۳۰	۳۱۰,۱۱۸	۲۹,۶۷۵	+۱۰/۵	حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده

۸. استان چهارمحال و بختیاری

طبق ردیف ۸ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «محدوده حوزه‌های انتخابیه استان چهارمحال و بختیاری به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

الف) دهستان دستگرد، تابع بخش فرخ شهر شهرستان شهرکرد از حوزه انتخابیه «اردل، فارس و کوهرنگ و کیار و دهستان دستگرد» منتزع و به حوزه انتخابیه «شهرکرد، بن و سامان» ملحق می‌شود.

ب) نام حوزه انتخابیه «اردل، فارس و کوهرنگ و کیار و دهستان دستگرد» به «اردل، فارس و کوهرنگ و کیار» اصلاح می‌شود.

پ) نام حوزه انتخابیه «شهرکرد، بن و سامان» به «شهرکرد، بن، سامان و دهستان دستگرد» اصلاح می‌شود. در این زمینه نکته ذیل قابل تأمل است:

- انتزاع دهستان دستگرد با جمعیت ۴,۳۵۰ نفر از حوزه انتخابیه «اردل، فارس و کوهرنگ و کیار و دهستان دستگرد» و الحاق آن به حوزه انتخابیه «شهرکرد، بن و سامان» در تطابق با تبصره «۲» ماده (۱۴)

قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲/۰۴/۱۵ است که طبق آن «حوزه‌های انتخابات مجلس شورای اسلامی حتی‌الامکان منطبق به محدوده شهرستان‌ها و هر حوزه انتخاباتی متشکل از یک یا چند شهرستان خواهد بود...» است و مورد تأیید است.

- در بند «پ» ذکر دهستان دستگرد در «نام حوزه انتخابیه شهرکرد، بن، و سامان» ضرورتی ندارد. بلکه باید در نام مناطق ذیل حوزه انتخابیه درج شود.

جدول ۹. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه استان چهارمحال و بختیاری

در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک میانگین	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک میانگین	وضعیت استان متبوع
۱	اردل، فارسان و کوهرنگ و کیار	۱. شهرستان اردل ۲. شهرستان فارسان ۳. شهرستان کوهرنگ ۴. شهرستان کیار	۲۳۶,۶۷۷	۱	۲۳۶,۶۷۷	-۴۳,۷۶۶	-۱۵/۶	۱ نفر مازاد
۲	شهرکرد، بن، سامان	۱. شهرستان شهرکرد ۲. شهرستان بن ۳. شهرستان سامان	۳۷۸,۹۲۲	۱	۳۷۸,۹۲۲	+۹۸,۴۷۹	+۳۵/۱	-

۹. استان خراسان جنوبی

طبق ردیف ۹ ذیل ماده‌واحد طرح حاضر، «با افزایش یک نماینده به تعداد نمایندگان استان خراسان جنوبی، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

الف) حوزه انتخابیه «طبس و بشرویه» منطبق بر حوزه جغرافیایی شهرستان طبس شامل شهر طبس، بخش مرکزی، بخش دستگردان، بخش دیهوک و شهرستان بشرویه شامل شهر بشرویه، شهر ارسک، بخش مرکزی، بخش ارسک با اختصاص یک نماینده ایجاد می‌شود.

ب) نام حوزه انتخابیه «فردوس، سرایان، طبس و بشرویه» به «فردوس و سرایان» اصلاح می‌شود. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- استان خراسان جنوبی در مجموع نسبت به جمعیت خود از مازاد ۲ نماینده برخوردار است. اختصاص نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

- حوزه انتخابیه فردوس، سرایان و طبس و بشرویه، در حال حاضر ۱۷۷,۵۱۶ نفر جمعیت دارد که نسبت به میانگین کشوری ۱۰۲,۹۲۷ نفر کمبود جمعیت دارد که به معنای انحراف ۳۶/۷- درصدی از میانگین کشوری است. با تفکیک این حوزه ۲ حوزه انتخابیه ایجاد خواهد شد که به لحاظ عامل جمعیت وضعیت نامناسب‌تری دارند. چنانچه این امر محقق شود، حوزه انتخابیه فردوس و سرایان، با ۷۸,۸۳۵ نفر جمعیت، نسبت به میانگین کشوری ۲۰۱,۶۰۸ نفر کمتر جمعیت دارد که به معنای انحراف ۷۱/۸- درصدی از میانگین کشوری است. حوزه انتخابیه طبس و بشرویه نیز ۹۸,۶۸۱ نفر جمعیت خواهد داشت که به معنای کمبود ۱۸۱,۷۶۲ نفری نسبت به میانگین کشوری است و حاکی از انحراف ۶۴/۸- درصدی از میانگین مذکور است و قابل توجیه نیست.

جدول ۱۰. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان خراسان جنوبی در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده (۲۸۰,۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده (۲۸۰,۴۴۳)	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۱	فردوس و سرایان	شهرستان فردوس و سرایان	۷۸,۸۳۵	۱	۷۸,۸۳۵	-۲۰۱,۶۰۸	-۷۱/۸	-	۲ نفر مازاد
۲	طبس و بشرویه	شهرستان طبس و بشرویه	۹۸,۶۸۱	۱	۹۸,۶۸۱	-۱۸۱,۷۶۲	-۶۴/۸	-	

۱۰. استان خراسان رضوی

طبق ردیف ۱۰ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با افزایش دو نماینده به تعداد نمایندگان استان خراسان رضوی، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

الف) بخش‌های رضویه و احمدآباد تابع شهرستان مشهد از حوزه انتخابیه «فریمان و سرخس، رضویه و احمدآباد» منتزع و به حوزه انتخابیه «مشهد و کلات» ملحق می‌شود.

ب) شهرستان کلات از حوزه انتخابیه «مشهد و کلات» منتزع و به حوزه انتخابیه «درگز» ملحق می‌شود و نام حوزه انتخابیه درگز به «درگز و کلات» تغییر می‌یابد.

پ) نام حوزه انتخابیه «مشهد و کلات» به «مشهد، رضویه و احمدآباد» تغییر می‌یابد.

ت) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «مشهد، رضویه و احمدآباد» از ۵ نفر به ۶ نفر افزایش می‌یابد.

ث) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «ترتیب‌جام، تایباد و باخزر» از ۱ نفر به ۲ نفر افزایش می‌یابد.

ج) با انتزاع شهرستان فاروج تابع خراسان شمالی از حوزه انتخابیه «قوچان و فاروج» نام حوزه انتخابیه «قوچان و فاروج» به «قوچان» اصلاح می‌شود. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- در بند «پ»، با توجه به اینکه بخش احمدآباد و بخش رضویه جزء شهرستان مشهد هستند، ذکر نام دو بخش مذکور در نام حوزه انتخابیه ضروری نیست و نام دو بخش مذکور باید در مناطق ذیل حوزه انتخابیه ذکر شود. بنابراین شایسته است بند مذکور بدین شرح اصلاح شود: «نام حوزه انتخابیه «مشهد و کلات» به «مشهد» تغییر می‌یابد».

- ضروری است عبارت «نام حوزه انتخابیه «فریمان و سرخس، رضویه و احمدآباد» به «فریمان و سرخس» تغییر می‌یابد» به عنوان بند «د» به بندهای ذیل ردیف (۱۰) اضافه شود.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه مشهد و کلات ۳,۳۱۶,۶۷۷ نفر جمعیت و ۵ نماینده دارد. در واقع در این حوزه به هر ۶۶۳,۳۳۵ نفر یک نماینده تعلق می‌گیرد و به‌ازای هر نماینده، میزان انحراف از میانگین کشوری ۳۸۲,۸۹۲+ نفر است که با احتساب ۵ نماینده مجموع میزان انحراف این حوزه ۱,۹۱۴,۴۶۲+ نفر می‌شود و به‌معنای کمبود ۶ نفر نماینده در این حوزه است. با انتزاع شهرستان کلات از این حوزه و الحاق بخش‌های احمدآباد و رضویه، جمعیت حوزه انتخابیه مشهد ۳,۳۷۲,۶۶۰ نفر خواهد بود. با افزایش تعداد نمایندگان این حوزه به ۶ نفر، در واقع به هر ۵۶۲,۱۱۰ نفر یک نماینده تعلق خواهد گرفت. به این ترتیب به‌ازای هر نماینده، میزان انحراف از میانگین کشوری ۲۸۱,۶۶۷+ نفر خواهد بود. با احتساب ۶ نماینده مجموع میزان انحراف این حوزه ۱,۶۹۰,۰۰۲+ نفر است که به‌معنای کمبود ۶ نفر نماینده دیگر در این حوزه انتخابیه است. با توجه به اینکه استان خراسان رضوی در مجموع نسبت به جمعیت خود، کمبود ۵ نماینده دارد، شایسته است ۵ نماینده به این حوزه اختصاص یابد و ۱ نماینده دیگر از طریق اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه استان و بازتوزیع نمایندگان استان تأمین شود.

- حوزه انتخابیه درگز، درحال حاضر با ۷۲,۳۵۵ نفر جمعیت، نسبت به میانگین کشوری ۲۰۸,۰۸۸ نفر کمبود جمعیت دارد (انحراف ۷۴/۱ درصدی از میانگین کشوری). با الحاق شهرستان کلات به حوزه انتخابیه مذکور، جمعیت آن به ۱۰۸,۵۹۲ نفر می‌رسد که حاکی از انحراف ۶۱/۲- درصدی نسبت به میانگین کشوری است.

- حوزه انتخابیه تربت‌جام، تایباد و باخزر درحال حاضر با ۴۳۹,۸۵۰ نفر جمعیت و یک نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۱۵۹,۴۰۷ نفر جمعیت مازاد دارد (انحراف ۵۶/۸ درصدی از میانگین کشوری). با اختصاص ۱ نماینده دیگر به این حوزه انتخابیه، در واقع به هر ۲۱۹,۹۲۵ نفر ۱ نماینده تعلق خواهد گرفت و به‌ازای هر نماینده نسبت به میانگین کشوری ۶۰,۵۱۸ نفر کمبود جمعیت وجود خواهد داشت. با احتساب ۲ نماینده مجموع انحراف این حوزه ۱۲۱,۰۳۶- خواهد بود که از میانگین کشوری فاصله دارد.

جدول ۱۱. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان خراسان رضوی در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نمایندگان	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۱	مشهد	۱. شهرستان مشهد	۳,۳۷۲,۶۶۰	۶	۵۶۲,۱۱۰	۲۸۱,۶۶۷	+۱۰۰/۴	+۱,۶۹۰,۰۰۲	
۲	فریمان و سرخس	۱. شهرستان فریمان ۲. شهرستان سرخس	۱۹۶,۵۲۰	۱	۱۹۶,۵۲۰	-۸۳,۹۲۳	-۲۹/۹	-	۵ نفر کمبود
۳	درگز و کلات	۱. شهرستان درگز ۲. شهرستان کلات	۱۰۸,۵۹۲	۱	۱۰۸,۵۹۲	-۱۷۱,۸۵۱	-۶۱/۲	-	
۴	تربت‌جام و تایباد و باخزر	۱. شهرستان تربت‌جام ۲. شهرستان تایباد ۳. شهرستان باخزر	۴۳۹,۸۵۰	۲	۲۱۹,۹۲۵	-۶۰,۵۱۸	-۲۱/۵	-۱۲۱,۰۳۶	
۵	قوچان	شهرستان قوچان	۱۷۴,۴۹۵	۱	۱۷۴,۴۹۵	-۱۰۵,۹۴۸	-۳۷/۷	-	

۱۱. استان خراسان شمالی

طبق ردیف ۱۱ ذیل ماده واحده طرح حاضر، «با افزایش یک نماینده به تعداد نمایندگان استان خراسان شمالی، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح ذیل اصلاح می‌شوند:

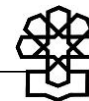
الف) شهرستان فاروج از حوزه انتخابیه «قوچان و فاروج» منتزع و به حوزه انتخابیه «شیروان» ملحق می‌شود. ب) نام حوزه انتخابیه «شیروان» به «شیروان و فاروج» اصلاح می‌شود.

پ) با افزایش یک نماینده به تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «بجنورد، مانه و سملقان، جاجرم و گرمه و راز و جرگلان» این حوزه به دو حوزه «بجنورد و راز و جرگلان» با دو نماینده و حوزه انتخابیه «مانه و سملقان، جاجرم و گرمه» با یک نماینده تفکیک می‌شود. در این باره نکات ذیل قابل تأمل است:

- استان خراسان شمالی ۳ حوزه انتخابیه دارد که هر ۳ حوزه نسبت به میانگین کشوری از جمعیت کمتری برخوردارند و این استان در مجموع نسبت به جمعیت خود، ۲ نماینده مازاد دارد. اختصاص یک نماینده دیگر به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

- در حال حاضر، در حوزه انتخابیه بجنورد، مانه، سملقان و جاجرم، با ۵۴۷,۱۶۸ نفر جمعیت و ۲ نماینده، به هر ۲۷۳,۵۸۴ نفر ۱ نماینده تعلق می‌گیرد که به میانگین کشوری نزدیک است. در واقع در حال حاضر این حوزه نسبت به میانگین کشوری ۱۳,۷۱۸ نفر کمتر جمعیت دارد. با تفکیک این حوزه، دو حوزه انتخابیه‌ای شکل خواهد گرفت که از منظر جمعیتی، وضعیت نامناسبی دارند. چنانچه طرح حاضر تصویب شود، حوزه انتخابیه «بجنورد و راز و جرگلان» ۳۸۳,۲۹۳ نفر جمعیت خواهد داشت که بدین معناست که به هر ۱۹۱,۶۴۶ نفر، ۱ نماینده تعلق می‌گیرد. در این صورت به ازای هر نماینده نسبت به میانگین کشوری ۸۸,۷۹۶ نفر کمبود جمعیت وجود دارد که حاکی از انحراف ۳۱/۶- درصدی از میانگین کشوری است. با احتساب ۲ نماینده، این حوزه انتخابیه نسبت به میانگین کشوری ۱۷۷,۵۹۳ نفر کمبود جمعیت خواهد داشت. در صورت تشکیل حوزه انتخابیه مانه و سملقان و جاجرم و گرمه، حوزه مذکور با ۱۶۳,۸۷۵ نفر جمعیت و ۱ نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۱۱۶,۵۶۸ نفر کمبود جمعیت خواهد داشت که حاکی از انحراف ۴۱/۵- درصدی از میانگین کشوری است.

- حوزه انتخابیه شیروان در حال حاضر با ۱۴۶,۱۴۰ نفر جمعیت و ۱ نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۱۳۴,۳۰۳ نفر کمبود جمعیت دارد (انحراف ۴۷/۸ درصدی از میانگین کشوری). با توجه به اینکه حوزه انتخابیه «قوچان و فاروج»، تنها حوزه انتخابیه در کشور است که مرزهای آن دربرگیرنده بخش‌هایی از دو استان خراسان رضوی و خراسان شمالی است، انتزاع شهرستان فاروج از حوزه انتخابیه مذکور و الحاق آن به حوزه انتخابیه «شیروان» در استان خراسان شمالی مورد تأیید است. با الحاق فاروج به حوزه انتخابیه شیروان، جمعیت آن به ۱۹۵,۴۱۱ نفر افزایش خواهد یافت که حاکی از انحراف ۳۰/۳- درصدی از میانگین کشوری است.

جدول ۱۲. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان خراسان شمالی در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت	درصد انحراف نسبت	وضعیت استان متبوع
۱	شیروان و فاروج	۱. شهرستان شیروان ۲. شهرستان فاروج	۱۹۵,۴۱۱	۱	۱۹۵,۴۱۱	-۸۵,۰۳۲	-۳۰/۳	حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۲	بجنورد و راز و جرگلان	۱. شهرستان بجنورد ۲. شهرستان راز و جرگلان	۳۸۳,۲۹۳	۲	۱۹۱,۶۴۶	-۸۸,۷۹۶	-۳۱/۶	۲ نفر مازاد
۳	مانه و سملقان و جاجرم و گرمه	۱. شهرستان مانه و سملقان ۲. شهرستان جاجرم ۳. شهرستان گرمه	۱۶۳,۸۷۵	۱	۱۶۳,۸۷۵	-۱۱۶,۵۶۸	-۴۱/۵	

۱۲. استان خوزستان

طبق ردیف ۱۲ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با افزایش ۳ نماینده به تعداد نمایندگان استان خوزستان، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

الف) حوزه انتخابیه «باغملک و هفتگل» منطبق بر حوزه جغرافیایی شهرستان باغملک شامل شهر باغملک، شهر قلعه‌تل، شهر صیدون و شهر میداود و بخش مرکزی، بخش صیدون، بخش میداود و شهرستان هفتگل، شامل هفتگل، بخش مرکزی، بخش رگیوه به مرکز شهر باغملک با اختصاص ۱ نماینده ایجاد می‌شود.

ب) نام حوزه انتخابیه «ایذه و باغملک» به «ایذه» اصلاح می‌شود.

پ) نام حوزه انتخابیه «مسجد سلیمان، لالی، هفتگل و اندیکا» به «مسجد سلیمان، لالی و اندیکا»

اصلاح می‌شود.

ت) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «اهواز، حمیدیه و کارون» از ۳ نفر به ۴ نفر افزایش می‌یابد.

ث) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «بندر ماهشهر، امیدیه، هندیجان و بخش جولکی» از ۱ نفر به

۲ نفر افزایش می‌یابد. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- استان خوزستان در مجموع نسبت به جمعیت خود دو نماینده مازاد دارد. اختصاص نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

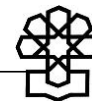
- در بند «ت» حوزه انتخابیه «اهواز، باوی، حمیدیه و کارون» صحیح است.

- در حال حاضر شهرستان باغملک در حوزه انتخابیه ایذه و باغملک و شهرستان هفتگل در حوزه انتخابیه مسجدسلیمان، لالی، هفتگل و اندیکا قرار دارد. با تشکیل حوزه انتخابیه جدید باغملک و هفتگل، جمعیت این حوزه نسبت به میانگین کشوری، $۵۴/۵$ - درصد انحراف خواهد داشت. مجموع جمعیت باغملک و هفتگل، $۱۲۷,۵۰۳$ نفر است که نسبت به میانگین کشوری، $۱۵۲,۹۴۰$ نفر کمتر جمعیت دارد.

- حوزه انتخابیه مسجدسلیمان، لالی، هفتگل و اندیکا در حال حاضر، با $۲۲۱,۱۳۰$ نفر جمعیت و یک نماینده نسبت به میانگین کشوری $۵۹,۳۱۳$ نفر کمبود جمعیت دارد که حاکی از انحراف $۲۱/۱$ - درصدی از میانگین کشوری است. انتزاع شهرستان هفتگل از این حوزه، جمعیت آن را کمتر و انحراف جمعیت این حوزه انتخابیه از میانگین کشوری را به ۲۹ - درصد افزایش خواهد داد. حوزه انتخابیه ایذه و باغملک نیز در حال حاضر با $۳۰۴,۲۵۵$ نفر جمعیت و ۱ نماینده، نسبت به میانگین کشوری $۲۳,۸۱۲$ نفر جمعیت مازاد دارد که حاکی از انحراف $۸/۴$ + درصدی از میانگین کشوری است که انحرافی استاندارد است. با انتزاع شهرستان باغملک از این حوزه، جمعیت آن $۱۹۸,۸۷۱$ نفر خواهد شد که نسبت به میانگین کشوری، $۸۱,۵۷۲$ نفر کمتر است و به معنای انحراف ۲۹ - درصدی از میانگین کشوری است.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه اهواز، باوی، حمیدیه و کارون، $۱,۵۵۸,۷۰۹$ نفر جمعیت و ۳ نماینده دارد. در واقع در این حوزه انتخابیه به هر $۵۱۹,۵۷۰$ نفر ۱ نماینده تعلق می‌گیرد و به‌ازای هر نماینده، میزان انحراف از میانگین کشوری $۲۳۹,۱۲۷$ + نفر است (انحراف $۸۵/۲$ + درصدی از میانگین کشوری). با اختصاص ۱ نماینده دیگر به این حوزه انتخابیه، در واقع به هر $۳۸۹,۶۷۷$ نفر ۱ نماینده تعلق خواهد گرفت. به این ترتیب به‌ازای هر نماینده، میزان انحراف از میانگین کشوری $۱۰۹,۲۳۴$ + نفر است (انحراف $۳۸/۹$ + درصدی از میانگین کشوری). با احتساب ۴ نماینده مجموع انحراف این حوزه انتخابیه $۴۳۶,۹۳۷$ + نفر است که حاکی از لزوم اختصاص ۱ نماینده دیگر است. با توجه به اینکه استان خوزستان در مجموع نسبت به جمعیت خود، از مازاد ۲ نماینده برخوردار است، شایسته است کمبود نماینده این حوزه انتخابیه از طریق بازترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه استان و بازتوزیع نمایندگان تأمین شود.

- در حال حاضر «بندر ماهشهر، امیدیه، هندیجان و بخش جولکی» با $۴۳۳,۰۹۸$ نفر جمعیت و ۱ نماینده، نسبت به میانگین کشوری $۱۵۲,۶۵۵$ نفر جمعیت مازاد دارد (انحراف $۵۴/۴$ + درصدی از میانگین کشوری). با اختصاص ۱ نماینده دیگر به این حوزه انتخابیه، در واقع به هر $۲۱۶,۵۴۹$ نفر ۱ نماینده تعلق خواهد گرفت. به این ترتیب به‌ازای هر نماینده، میزان انحراف از میانگین کشوری $۶۳,۸۹۴$ - خواهد بود (انحراف $۲۲/۷$ - درصدی از میانگین کشوری). با احتساب ۲ نماینده مجموع انحراف این حوزه انتخابیه

۱۲۷,۷۸۸- نفر است که از میانگین کشوری فاصله دارد. بنابراین اختصاص نماینده جدید به حوزه انتخابیه مذکور از منظر عامل جمعیت توجیهی ندارد.

- پیشنهاد می‌شود بخش جولکی که به لحاظ تقسیمات کشوری جزء شهرستان آغاچاری است، اما از لحاظ حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی، در حوزه انتخابیه بندرماهشهر، امیدیه و هندیجان قرار دارد، در راستای تبصره «۲» ماده (۱۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲/۰۴/۱۵ به حوزه انتخابیه شهرستان متبوع خود (حوزه انتخابیه بهبهان و آغاچاری) الحاق شود.

جدول ۱۳. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان خوزستان در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	تعداد نماینده	جمعیت	مناطق جزء حوزه انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	ردیف
۲ نفر مازاد	-	-۵۴/۵	-۱۵۲,۹۴۰	۱۲۷,۵۰۳	۱	۱۲۷,۵۰۳	۱. شهرستان باغملک و هفتگل ۲. شهرستان هفتگل	باغملک و هفتگل	۱
	-	- ۲۹	-۸۱,۴۳۲	۱۹۹,۰۱۱	۱	۱۹۹,۰۱۱	۱. شهرستان مسجد سلیمان ۲. شهرستان لالی ۳. شهرستان اندیکا	مسجد سلیمان، لالی و اندیکا	۲
	-	- ۲۹	-۸۱,۵۷۲	۱۹۸,۸۷۱	۱	۱۹۸,۸۷۱	شهرستان ایذه	ایذه	۳
	۴۳۶,۹۳۷	+۳۸/۹	۱۰۹,۲۳۴	۳۸۹,۶۷۷	۴	۱,۵۵۸,۷۰۹	۱. شهرستان اهواز ۲. شهرستان باوی ۳. شهرستان حمیدیه ۴. شهرستان کارون	اهواز، حمیدیه و کارون	۴
	-۱۲۷,۷۸۸	-۲۲/۷	-۶۳,۸۹۴	۲۱۶,۵۴۹	۲	۴۳۳,۰۹۸	۱. شهرستان بندرماهشهر ۲. شهرستان امیدیه ۳. شهرستان هندیجان ۴. بخش جولکی	بندرماهشهر، امیدیه، هندیجان و بخش جولکی	۵

۱۳. استان زنجان

طبق ردیف ۱۳ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «الف» دهستان‌های بوغداکندی و قلتوق از توابع بخش مرکزی شهرستان‌های زنجان از حوزه انتخابیه «ماهانشان و ایجرود و دهستان‌های بوغدامندی و قلتوق» منتزع و به حوزه انتخابیه «زنجان و طارم» ملحق می‌شود.

ب) نام حوزه انتخابیه «ماهانشان و ایجرود و دهستان‌های بوغداکندی و قلتون» به «ماهانشان و ایجرود» اصلاح می‌شود.

پ) نام حوزه انتخابیه «زنجان و طارم» به «زنجان، طارم و دهستان‌های بوغداکندی و قلتوق» اصلاح می‌شود. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- در بند «الف» «شهرستان زنجان» صحیح است که به اشتباه «شهرستان‌های زنجان» درج شده است.

- انتزاع دهستان‌های بوغداکندی و قلتوق (با جمعیت ۱۰,۶۶۳ هزار نفر) از حوزه انتخابیه «ماهانشان و

ایجرود و دهستان‌های بوغداکندی و قلتوق» و الحاق آنها به حوزه انتخابیه «زنجان و طارم» در تطابق با تبصره «۲» ماده (۱۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲/۰۴/۱۵ است و مورد تأیید است.

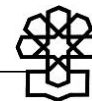
- با توجه به اینکه دهستان‌های بوغداکندی و قلتوق به لحاظ تقسیمات کشوری جزء بخش مرکزی

شهرستان زنجان محسوب می‌شوند، ذکر نام آنها در نام حوزه انتخابیه ضرورتی ندارد، و باید در مناطق ذیل حوزه انتخابیه نام دهستان‌های مذکور ذکر شود.

جدول ۱۴. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه استان زنجان در طرح حاضر

و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت	درصد انحراف نسبت	وضعیت استان متبوع
۱	زنجان و طارم	۱. شهرستان زنجان ۲. شهرستان طارم	۵۶۷,۹۴۳	۲	۲۸۳,۹۷۱	+۳,۵۲۸	+۱/۲	۷,۰۵۷
۲	ماهانشان و ایجرود	۱. شهرستان ماهانشان ۲. شهرستان ایجرود	۷۶,۰۶۶	۱	۷۶,۰۶۶	-۲۰۴,۳۷۷	-۷۲/۸	-

۱۴. استان سیستان و بلوچستان

طبق ردیف ۱۴ ذیل ماده واحد طرح حاضر «با افزایش ۲ نماینده به تعداد نمایندگان استان سیستان و بلوچستان، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

الف) بخش‌های لاشار، بنت و آهوران تابع شهرستان نیک‌شهر از حوزه انتخابیه «ایران‌شهر و سرباز و دلگان و بخش‌های فنوج، لاشار، بنت، آشار و آهوران» منتزع و به حوزه انتخابیه «چابهار و نیک‌شهر و کنارک» ملحق می‌شوند.

ب) بخش آشار تابع شهرستان مهرستان از حوزه انتخابیه «ایران‌شهر و سرباز و دلگان و بخش‌های فنوج، لاشار، بنت، آشار و آهوران» منتزع و به حوزه انتخابیه «سراوان، سیب و سوران و مهرستان» ملحق می‌شود. پ) نام حوزه انتخابیه «سراوان، سیب و سوران و مهرستان» به «سراوان، سیب و سوران و مهرستان و آشار» اصلاح می‌شود.

ت) حوزه انتخابیه «نیک‌شهر و کنارک» منطبق بر حوزه جغرافیایی شهرستان نیک‌شهر، شهر نیک‌شهر، شهر بنت، شهر اسپکه، و بخش مرکزی، بخش بنت، بخش لاشار و بخش آهوران و شهرستان کنارک شامل شهر کنارک، شهر زرآباد، بخش مرکزی و بخش زرآباد به مرکزیت شهر نیک‌شهر با اختصاص ۱ نماینده ایجاد می‌شود.

ث) حوزه انتخابیه «سرباز و قصرقند» منطبق بر حوزه جغرافیایی شهرستان سرباز، شهر راسک، شهر پیشین، شهر سرباز و بخش مرکزی، بخش پارود، بخش پیشین، شهر پیشین، بخش سرباز و شهرستان قصرقند شامل شهر قصرقند، بخش مرکزی، بخش ساربوک و بخش تلنگ به مرکزیت شهر راسک و با اختصاص ۱ نماینده ایجاد می‌شود.

ج) نام حوزه انتخابیه «ایران‌شهر، سرباز و دلگان و بخش‌های فنوج و لاشار، بنت، آشار و آهوران» به «ایران‌شهر، دلگان و فنوج» اصلاح می‌شود.

چ) نام حوزه انتخابیه «چابهار، نیک‌شهر و کنارک» به «چابهار» اصلاح می‌شود. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- در بند «الف»، «ب» و «ج» «ایران‌شهر، سرباز، دلگان، فنوج، و بخش‌های لاشار، بنت، آشار و آهوران» صحیح است.

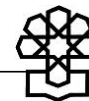
- در بند «ت» «شهرستان نیک‌شهر، شامل شهر نیک‌شهر، شهر بنت، ...» صحیح است.

- انتزاع بخش‌های لاشار، بنت و آهوران که به لحاظ تقسیمات کشوری جزء شهرستان نیک‌شهر هستند از حوزه انتخابیه «ایران‌شهر، سرباز، دلگان، فنوج، و بخش‌های لاشار، بنت، آشار و آهوران» و الحاق آنها به حوزه انتخابیه «چابهار و نیک‌شهر و کنارک و قصرقند»، و انتزاع بخش آشار، که به لحاظ تقسیمات کشوری جزء شهرستان مهرستان است از حوزه انتخابیه «ایران‌شهر، سرباز، دلگان، فنوج، و بخش‌های

لاشار، بنت، آشار و آهوران» و الحاق آن به حوزه انتخابیه «سراوان، سیب و سوران و مهرستان»، در تطابق با تبصره «۲» ماده (۱۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲/۰۴/۱۵ است و مورد تأیید است. پیشنهاد می‌شود بخش کورین و بخش نصرت‌آباد (با مجموع جمعیت ۴۴,۳۶۰ نفر) که به لحاظ تقسیمات کشوری جزء شهرستان زاهدان است، اما از لحاظ حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی در حوزه انتخابیه خاش و میرجاوه قرار دارد نیز به حوزه انتخابیه زاهدان الحاق شوند.

- در بند «پ» با توجه به اینکه بخش آشار به لحاظ تقسیمات کشوری جزء شهرستان مهرستان است، ذکر بخش آشار در نام حوزه انتخابیه ضرورتی ندارد و باید در مناطق ذیل حوزه انتخابیه، نام بخش مذکور ذکر شود.

- در صورت تصویب طرح حاضر، دو حوزه انتخابیه جدید در استان سیستان و بلوچستان ایجاد خواهد شد. حوزه انتخابیه نیک‌شهر و کنارک با ۲۴۰,۱۰۶ نفر جمعیت و حوزه انتخابیه سرباز و قصرقند با ۲۴۷,۲۴۱ نفر جمعیت نسبت به میانگین کشوری به ترتیب ۱۴/۳- و ۱۱/۸- درصد انحراف خواهند داشت، که انحراف قابل تحملی است. با این حال، از آنجا که استان سیستان و بلوچستان در مجموع نسبت به جمعیت خود کمبود ۱ نماینده دارد؛ برای تأمین ۱ نماینده دیگر در این استان ضروری است مرزهای حوزه‌های انتخابیه اصلاح شوند و طبق میانگین کشوری نمایندگان میان حوزه‌های انتخابیه بازتوزیع شوند.

جدول ۱۵. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان سیستان و بلوچستان در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت	درصد انحراف نسبت	مجموع انحراف	وضعیت استان
۱	نیکشهر و کنارک	۱. شهرستان نیکشهر ۲. شهرستان کنارک	۲۴۰,۱۰۶	۱	۲۴۰,۱۰۶	-۴۰,۳۳۷	-۱۴/۳	-	متبوع حوزه
۲	سرباز و قصرقند	۱. شهرستان سرباز ۲. شهرستان قصرقند	۲۴۷,۲۴۱	۱	۲۴۷,۲۴۱	-۳۳,۲۰۲	-۱۱/۸	-	متبوع حوزه
۳	چابهار	۱. شهرستان چابهار	۲۸۳,۲۰۴	۱	۲۸۳,۲۰۴	+۲,۷۶۱	+۰/۹	-	از نظر
۴	ایرانشهر، دلگان و فنوج	۱. شهرستان ایرانشهر ۲. شهرستان دلگان ۳. شهرستان فنوج	۳۷۱,۳۳۲	۱	۳۷۱,۳۳۲	+۹۰,۸۸۹	+۳۲/۴	-	مازاد/کمبود
۵	سراوان، سیب و سوران و مهرستان	۱. شهرستان سراوان ۲. شهرستان سیب و سوران ۳. شهرستان مهرستان	۳۴۷,۳۳۵	۱	۳۴۷,۳۳۵	+۶۶,۸۹۲	+۲۳/۸	-	نماینده

۱۵. استان فارس

طبق ردیف ۱۵ ذیل ماده‌واحد طرح حاضر، «با افزایش ۲ نماینده به تعداد نمایندگان استان فارس، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

- الف) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «مرودشت، پاسارگاد و ارسنجان» از ۱ نفر به ۲ نفر افزایش می‌یابد.
ب) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «شیراز» از ۴ نفر به ۵ نفر افزایش می‌یابد. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- استان فارس در مجموع، نسبت به جمعیت خود مازاد ۱ نماینده دارد، اختصاص نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

- با توجه به اینکه بخش زرقان به شهرستان زرقان تبدیل شده است، ضروری است در جدول حوزه‌های انتخابیه، نام حوزه انتخابیه شیراز به «شیراز و زرقان» اصلاح شود.

- در حال حاضر، در حوزه انتخابیه شیراز با ۱,۸۶۹,۰۰۱ نفر جمعیت و ۴ نماینده، به هر ۴۶۷,۲۵۰ نفر ۱ نماینده تعلق می‌گیرد و به‌ازای هر نماینده ۱۸۶,۸۰۷ نفر مازاد جمعیت وجود دارد. با احتساب ۴ نماینده،

مجموع انحراف این حوزه ۷۴۷,۲۲۹+ نفر است که به معنای کمبود ۲ نماینده است. طرح حاضر در نظر دارد یک نماینده به این حوزه اضافه کند، اما از آنجا که استان فارس نسبت به جمعیت خود مازاد نماینده دارد، عادلانه آن است که ۲ نفر کمبود نماینده این حوزه، از طریق اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه استان فارس و توزیع متعادل جمعیت در حوزه‌ها و نیز بازتوزیع تعداد نمایندگان طبق میانگین کشوری جبران شود.

- در حال حاضر، حوزه انتخابیه مرودشت، پاسارگاد و ارسنجان با ۳۹۶,۲۷۷ نفر جمعیت و ۱ نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۱۱۵,۸۳۴ نفر جمعیت مازاد دارد (انحراف ۴۱/۳+ درصدی از میانگین کشوری)، در صورت اختصاص ۱ نماینده دیگر به حوزه مذکور، در واقع به هر ۱۹۸,۱۳۸ نفر ۱ نماینده تعلق خواهد گرفت و به‌ازای هر نماینده ۸۲,۳۰۴ نفر کمبود جمعیت نسبت به میانگین کشوری وجود خواهد داشت. با احتساب ۲ نماینده مجموع انحراف جمعیت حوزه مذکور از میانگین کشوری ۱۶۴,۶۰۹ نفر خواهد بود که قابل توجیه نیست.

جدول ۱۶. تغییرات پیشنهادی در تعداد نمایندگان استان فارس در طرح حاضر

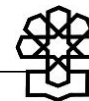
و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به تعداد	میزان انحراف نسبت	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۱	شیراز	شهرستان شیراز	۱,۸۶۹,۰۰۱	۵	۳۷۳,۸۰۰	+۹۳,۳۵۷	+۳۳/۲	+۴۶۶,۷۸۶	
۲	مرودشت و پاسارگاد و ارسنجان	۱. شهرستان مرودشت ۲. شهرستان پاسارگاد ۳. شهرستان ارسنجان	۳۹۶,۲۷۷	۲	۱۹۸,۱۳۸	-۸۲,۳۰۴	-۲۹/۳	-۱۶۴,۶۰۹	۱ نفر مازاد

۱۶. استان قزوین

طبق ردیف ۱۶ ذیل ماده‌واحد طرح حاضر، «با افزایش ۱ نماینده به تعداد نمایندگان استان قزوین، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

الف) حوزه انتخابیه «البرز و آبیک» منطبق بر حوزه جغرافیایی شهرستان البرز شامل شهر الوند، شهر بیدستان، شهر محمدیه، شهر شریفیه و بخش مرکزی، بخش محمدیه، و شهرستان آبیک شامل

شهر آبیک، شهر خاکعلی، بخش مرکزی، و بخش بشاریات، به مرکزیت شهر الوند با اختصاص ۱ نماینده ایجاد می‌شود.

(ب) نام حوزه انتخابیه «قزوین، آبیک و البرز» به «قزوین» اصلاح می‌شود. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- در صورت تصویب طرح حاضر حوزه انتخابیه جدید آبیک و البرز با ۱ نماینده ایجاد خواهد شد. جمعیت حوزه انتخابیه پیشنهادی ۳۳۷,۴۰۱ نفر است که نسبت به میانگین کشوری ۵۶,۹۵۸ نفر جمعیت مازاد دارد (انحراف ۲۰/۳+ درصدی از میانگین کشوری). از آنجا که استان قزوین در مجموع نسبت به جمعیت خود، فاقد انحراف قابل توجه است و نیازمند افزایش یا کاهش نماینده نیست، منطقی آن است که نماینده حوزه انتخابیه پیشنهادی البرز و آبیک از طریق اصلاح و بازترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه درون استان، توزیع متعادل جمعیت در حوزه‌های انتخابیه و بازتوزیع نمایندگان طبق میانگین کشوری جبران شود.

جدول ۱۷. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان قزوین

در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

وضعیت استان	مجموع انحراف	درصد انحراف نسبت جمعیت	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	تعداد نماینده	جمعیت	مناطق جزء حوزه انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	ردیف
متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده <td>(۲۸۰,۴۴۳) <td>از میانگین</td> <td>از میانگین</td> <td>یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)</td> <td>۲</td> <td>۵۹۶,۹۳۲</td> <td>۱. شهرستان قزوین</td> <td>قزوین</td> <td>۱</td> </td>	(۲۸۰,۴۴۳) <td>از میانگین</td> <td>از میانگین</td> <td>یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)</td> <td>۲</td> <td>۵۹۶,۹۳۲</td> <td>۱. شهرستان قزوین</td> <td>قزوین</td> <td>۱</td>	از میانگین	از میانگین	یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	۲	۵۹۶,۹۳۲	۱. شهرستان قزوین	قزوین	۱
فاقد انحراف	۳۶,۰۴۶	+۶/۴	+۱۸,۰۲۳	۲۹۸,۴۶۶	۱	۳۳۷,۴۰۱	۱. شهرستان آبیک ۲. شهرستان البرز	آبیک و البرز	۲

۱۷. استان قم

طبق ردیف ۱۷ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با اختصاص ۱ نماینده، تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه

«قم» از ۳ نفر به ۴ نفر افزایش می‌یابد». در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- در حال حاضر استان قم نسبت به جمعیت خود کمبود ۱ نماینده دارد.

- در حال حاضر، در حوزه انتخابیه قم با ۱,۲۹۲,۲۸۳ نفر جمعیت و ۳ نماینده، در واقع به هر

۴۳۰,۷۶۱ نفر، ۱ نماینده تعلق می‌گیرد و به‌ازای هر نماینده نسبت به میانگین کشوری ۱۵۰,۳۱۸ نفر

جمعیت مازاد وجود دارد (انحراف ۵۳/۶ درصدی از میانگین کشوری). در صورت تصویب طرح حاضر، در

حوزه مذکور با ۴ نماینده، به هر ۳۲۳,۰۷۱ نفر، ۱ نماینده تعلق خواهد گرفت و نسبت به میانگین کشوری به‌ازای هر نماینده ۴۲,۶۲۸ نفر جمعیت مازاد وجود خواهد داشت (انحراف ۱۵/۲+ درصدی از میانگین کشوری). با احتساب ۴ نماینده مجموع انحراف این حوزه انتخابیه ۱۷۰,۵۱۱+ نفر خواهد بود.

جدول ۱۸. تغییرات پیشنهادی در تعداد نمایندگان استان قم در طرح حاضر

و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

وضعیت استان	مجموع انحراف	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	تعداد نماینده	جمعیت	مناطق جزء حوزه انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	ردیف
متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده	انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	به یک نماینده	نماینده	جمعیت	حوزه انتخابیه	قم	۱
یک نفر کمبود	+۱۷۰,۵۱۱	+۱۵/۲	۴۲,۶۲۸	۳۲۳,۰۷۱	۴	۱,۲۹۲,۲۸۳	شهرستان قم	قم	۱

۱۸. استان کردستان

طبق ردیف ۱۸ ذیل ماده‌واحد طرح حاضر، «با اختصاص ۱ نماینده، تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «سقز و بانه» از ۱ نفر به ۲ نفر افزایش می‌یابد». در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- در حال حاضر، استان کردستان در مجموع نسبت به جمعیت خود مازاد یک نماینده دارد. از این رو اختصاص نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

- حوزه انتخابیه سقز و بانه در حال حاضر با جمعیت ۳۸۵,۱۴۱ نفر جمعیت، نسبت به میانگین کشوری ۱۰۴,۶۹۸ نفر جمعیت مازاد دارد (انحراف ۳۷/۳+ درصدی از میانگین کشوری). در صورت تصویب طرح حاضر و اختصاص ۱ نماینده دیگر به حوزه انتخابیه سقز و بانه، در حوزه مذکور در واقع به هر ۱۹۲,۵۷۰ نفر ۱ نماینده تعلق خواهد گرفت و به‌ازای هر نماینده نسبت به میانگین کشوری ۸۷,۸۷۲ نفر کمبود جمعیت وجود خواهد داشت (انحراف ۳۱/۳- درصدی از میانگین کشوری). با احتساب ۲ نماینده مجموع انحراف جمعیت این حوزه از میانگین کشوری، ۱۷۵,۷۴۵- نفر خواهد بود که قابل توجیه نیست.

جدول ۱۹. تغییرات پیشنهادی در تعداد نمایندگان استان کردستان در طرح حاضر
و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰،۴۴۳)	وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۱	سقز و بانه	شهرستان سقز شهرستان بانه	۳۸۵،۱۴۱	۲	۱۹۲،۵۷۰	۸۷،۸۷۲	-۳۱/۳	-۱۷۵،۷۴۵	یک نفر مازاد

۱۹. استان کرمان

طبق ردیف ۱۹ ذیل ماده واحده طرح حاضر «با افزایش ۳ نماینده به تعداد نمایندگان استان کرمان، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

(الف) با اضافه شدن ۱ نماینده به حوزه انتخابیه «کهنوج، منوجان، رودبار جنوب، قلعه گنج و فاریاب» تعداد نمایندگان این حوزه به ۲ نفر افزایش می‌یابد.

(ب) با اضافه شدن ۱ نماینده به حوزه انتخابیه «بم، ریگان، فهرج و نرماشیر» تعداد نمایندگان این حوزه به ۲ نفر افزایش می‌یابد.

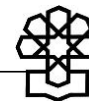
(پ) با اضافه شدن ۱ نماینده به حوزه انتخابیه «جیرفت و عنبرآباد» تعداد نمایندگان این حوزه به ۲ نفر افزایش می‌یابد». در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- در حال حاضر حوزه انتخابیه کهنوج، منوجان، رودبار جنوب، قلعه گنج و فاریاب، با ۳۷۸،۰۴۰ نفر جمعیت و یک نماینده، ۹۷،۵۹۷ نفر جمعیت مازاد نسبت به میانگین کشوری دارد (انحراف ۳۴/۸+ درصدی از میانگین کشوری). با اختصاص ۱ نماینده دیگر به این حوزه انتخابیه، در واقع به هر ۱۸۹،۰۲۰ نفر ۱ نماینده تعلق خواهد گرفت و به‌ازای هر نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۹۱،۴۲۳ نفر کمبود جمعیت وجود دارد (انحراف ۳۲/۵- درصدی از میانگین کشوری) که با احتساب ۲ نماینده، مجموع انحراف این حوزه ۱۸۲،۸۴۶- نفر خواهد بود که از میانگین کشوری فاصله دارد.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه بم، ریگان، فهرج و نرماشیر، با ۴۳۷،۹۷۵ نفر جمعیت و ۱ نماینده، ۱۵۷،۵۳۲ نفر بیشتر از میانگین کشوری جمعیت دارد (انحراف ۵۶/۱+ درصدی از میانگین کشوری). با اختصاص ۱ نماینده دیگر به این حوزه انتخابیه، در واقع به هر ۲۱۸،۹۸۷ نفر ۱ نماینده تعلق خواهد گرفت و به‌ازای هر نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۶۱،۴۵۵ نفر کمبود جمعیت وجود دارد (انحراف ۲۱/۹- درصدی از میانگین کشوری) که با احتساب ۲ نماینده، مجموع انحراف این حوزه ۱۲۲،۹۱۱- نفر خواهد بود که از میانگین کشوری فاصله دارد.

- حوزه انتخابیه جیرفت و عنبرآباد در حال حاضر با ۳۹۱,۲۹۶ نفر جمعیت و ۱ نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۱۱۰,۸۵۳ نفر جمعیت مازاد دارد (انحراف $+۳۹/۵$ درصدی از میانگین کشوری). با اختصاص ۱ نماینده دیگر به این حوزه انتخابیه، در واقع به هر ۱۹۵,۶۴۸ نفر ۱ نماینده تعلق خواهد گرفت که این بدین معناست که به ازای هر نماینده ۸۴,۷۹۵ نفر کمبود جمعیت وجود دارد (انحراف $-۳۰/۲$ درصدی از میانگین کشوری). با احتساب ۲ نماینده، این حوزه نسبت به میانگین کشوری در مجموع ۱۶۹,۵۹۰ نفر کمبود جمعیت خواهد داشت که از میانگین کشوری فاصله دارد.

- استان کرمان در مجموع نسبت به جمعیت خود کمبود ۱ نماینده دارد، اما اختصاص نماینده به هر کدام از سه حوزه پیشنهادی در طرح حاضر، منجر به بی‌عدالتی می‌شود. از این رو جهت اختصاص ۱ نماینده به استان کرمان ضروری است ابتدا مرزهای حوزه‌های انتخابیه این استان به گونه‌ای اصلاح شوند که یک حوزه از شرایط جمعیتی لازم جهت اختصاص ۱ نفر نماینده برخوردار شود. در واقع مرزهای حوزه‌های انتخابیه این استان نیازمند بازترسیم جهت اضافه کردن ۱ نماینده است.

جدول ۲۰. تغییرات پیشنهادی در تعداد نمایندگان استان کرمان در طرح حاضر
و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	تعداد نماینده	جمعیت	مناطق جزء حوزه انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	ردیف
۱ نفر کمبود	-۱۸۲,۸۴۶	-۳۲/۵	-۹۱,۴۲۳	۱۸۹,۰۲۰	۲	۳۷۸,۰۴۰	۱. شهرستان کهنوج ۲. شهرستان فاریاب، ۳. شهرستان منوجان، ۴. شهرستان رودبار جنوب، ۵. شهرستان قلعه گنج	کهنوج، منوجان، رودبار جنوب و قلعه گنج	۱
	-۱۲۲,۹۱۱	-۲۱/۹	-۶۱,۴۵۵	۲۱۸,۹۸۷	۲	۴۳۷,۹۷۵	۱. شهرستان بم ۲. شهرستان ریگان ۳. شهرستان فهرج ۴. شهرستان نرماشیر	بم، ریگان، فهرج و نرماشیر	۲
	-۱۶۹,۵۹۰	-۳۰/۲	-۸۴,۷۹۵	۱۹۵,۶۴۸	۲	۳۹۱,۲۹۶	۱. شهرستان جیرفت ۲. شهرستان عنبرآباد	جیرفت و عنبرآباد	۳

۲۰. استان کرمانشاه

طبق ردیف ۲۰ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با افزایش ۱ نماینده به تعداد نمایندگان استان کرمانشاه، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

الف) دهستان سرقله و جیگران از توابع شهرستان سرپل ذهاب از حوزه انتخابیه «پاوه، جوانرود، ثلاث باباجانی، روانسر و دهستان‌های سرقله و جیگران» منتزع و به حوزه انتخابیه «قصرشیرین، سرپل ذهاب و گلانغرب» ملحق می‌شوند.

ب) نام حوزه انتخابیه «پاوه، جوانرود، ثلاث باباجانی، روانسر و دهستان‌های سرقلعه و جیگران» به حوزه انتخابیه «پاوه، جوانرود، ثلاث باباجانی و روانسر» اصلاح می‌شود.

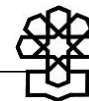
پ) نام حوزه انتخابیه «قصرشیرین، سرپل ذهاب و گیلانغرب» به «قصرشیرین، سرپل ذهاب، گیلانغرب و دهستان‌های سرقلعه و جیگران» اصلاح می‌شود.

ت) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «کرمانشاه» از ۳ نفر به ۴ نفر افزایش می‌یابد. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- انتزاع دهستان سرقلعه و جیگران (با مجموع ۲,۵۷۴ هزار نفر جمعیت) که به لحاظ تقسیمات کشوری جزء شهرستان سرپل ذهاب هستند، از حوزه انتخابیه «پاوه، جوانرود، ثلاث باباجانی، روانسر و دهستان‌های سرقلعه و جیگران» و الحاق آنها به حوزه انتخابیه «قصرشیرین، سرپل ذهاب و گیلانغرب»، در تطابق با تبصره «۲» ماده (۱۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲/۰۴/۱۵ است و مورد تأیید است.

- با توجه به اینکه دهستان سرقلعه و جیگران جزء شهرستان سرپل ذهاب هستند، نیازی به ذکر نام دو دهستان مذکور در نام حوزه انتخابیه نیست، و نام آنها باید در مناطق جزء حوزه انتخابیه ذکر شود. از این رو پیشنهاد می‌شود بند «پ» اصلاح شود.

- در حال حاضر، در حوزه انتخابیه کرمانشاه با ۱,۰۸۳,۸۳۳ نفر جمعیت و ۳ نماینده، در واقع به هر ۳۶۱,۲۷۸ نفر ۱ نماینده تعلق می‌گیرد و به ازای هر نماینده ۸۰,۸۳۵ نفر جمعیت مازاد از میانگین کشوری وجود دارد (انحراف ۲۸/۸+ درصدی از میانگین کشوری). با احتساب ۳ نماینده مجموع انحراف این حوزه ۲۴۲,۵۰۴ نفر است. در صورت تصویب طرح حاضر، در این حوزه با ۴ نماینده، در واقع به هر ۲۷۰,۹۵۸ نفر ۱ نماینده تعلق خواهد گرفت و به ازای هر نماینده ۹,۴۸۵ نفر کمبود جمعیت نسبت به میانگین کشوری وجود خواهد داشت. با احتساب ۴ نماینده، مجموع انحراف این حوزه ۳۷,۹۳۹- نفر خواهد بود. با این حال، با توجه به اینکه استان کرمانشاه در مجموع نسبت به جمعیت خود، ۲ نفر نماینده مازاد دارد، اختصاص نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است. از این رو شایسته است اختصاص نماینده به حوزه مذکور از طریق اصلاح و بازترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه درون استان، توزیع متعادل جمعیت در حوزه‌های انتخابیه و بازتوزیع نمایندگان طبق میانگین کشوری صورت گیرد.

جدول ۲۱. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان کرمانشاه
در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۱	کرمانشاه	شهرستان کرمانشاه	۱,۰۸۳,۸۳۳	۴	۲۷۰,۹۵۸	-۹,۴۸۵	-۳/۳	-۳۷,۹۳۹
۲	پاوه، جوانرود، ثلاث باباجانی، روانسر	۱. شهرستان پاوه ۲. شهرستان جوانرود ۳. شهرستان ثلاث باباجانی ۴. شهرستان روانسر	۲۱۸,۴۷۶	۱	۲۱۸,۴۷۶	-۶۱,۹۶۷	-۲۲	-
۳	قصر شیرین، سرپل ذهاب و گیلانغرب	۱. شهرستان قصر شیرین ۲. شهرستان سرپل ذهاب ۳. شهرستان گیلانغرب	۱۶۶,۲۷۸	۱	۱۶۶,۲۷۸	-۱۱۴,۱۶۵	-۴۰/۷	-

۲۱. استان گلستان

طبق ردیف ۲۱ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با افزایش ۱ نماینده به تعداد نمایندگان استان گلستان، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

الف) حوزه انتخابیه «کلاله و مراوه‌تپه» منطبق بر حوزه جغرافیایی شهرستان کلاله شامل شهر کلاله، شهر فراغی و بخش مرکزی، بخش پیشکمر و شهرستان مراوه‌تپه شامل شهر مراوه‌تپه، بخش مرکزی، بخش گلی‌داغ به مرکزیت شهر کلاله با اختصاص ۱ نماینده ایجاد می‌شود.

ب) نام حوزه انتخابیه «مینودشت، کلاله، مراوه‌تپه و گالیکش» به «مینودشت و گالیکش» اصلاح

می‌شود. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

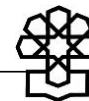
- استان گلستان در مجموع نسبت به جمعیت خود، ۱ نفر نماینده مازاد دارد. اختصاص نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه «مینودشت، کلالة، مراوه‌تپه و گالیکش» با ۳۱۶,۹۲۸ نفر جمعیت و یک نماینده نسبت به میانگین کشوری ۳۶,۴۸۵ نفر جمعیت مازاد دارد (انحراف +۱۳ درصدی از میانگین کشوری که قابل تحمل است). با تفکیک این حوزه، دو حوزه انتخابیه‌ای شکل خواهد گرفت که به لحاظ جمعیتی وضعیت مناسبی نخواهند داشت. با تبدیل شهرستان‌های کلالة و مراوه‌تپه به یک حوزه انتخابیه مستقل، حوزه مینودشت و گالیکش با ۱۳۸,۶۵۶ نفر جمعیت، نسبت به میانگین کشوری ۱۴۱,۷۸۷ نفر کمبود جمعیت خواهد داشت (انحراف ۵/۵- درصدی از میانگین کشوری) که قابل توجیه نیست. همچنین حوزه انتخابیه پیشنهادی کلالة و مراوه‌تپه، با ۱۷۸,۲۷۲ نفر جمعیت و ۱ نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۱۰۲,۱۷۱ نفر کمبود جمعیت خواهد داشت که از میانگین کشوری فاصله دارد (انحراف ۳۶/۴- درصدی از میانگین کشوری).

- با توجه به اینکه استان گلستان در مجموع نسبت به جمعیت خود از مازاد ۱ نماینده برخوردار است، اختصاص نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

جدول ۲۲. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان گلستان در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	وضعیت استان متبوع
۱	کلالة و مراوه‌تپه	۱. شهرستان کلالة ۲. شهرستان مراوه‌تپه	۱۷۸,۲۷۲	۱	۱۷۸,۲۷۲	-۱۰۲,۱۷۱	-۳۶/۴	۱ نفر مازاد
۲	مینودشت و گالیکش	۱. شهرستان مینودشت ۲. شهرستان گالیکش	۱۳۸,۶۵۶	۱	۱۳۸,۶۵۶	-۱۴۱,۷۸۷	-۵۰/۵	

۲۲. استان لرستان

طبق ردیف ۲۲ ذیل ماده واحد طرح حاضر، با افزایش ۱ نماینده به حوزه انتخابیه «دلفان و سلسله» در استان لرستان، دو حوزه انتخابیه به شرح زیر ایجاد می‌شوند:

الف) حوزه انتخابیه «سلسله» با یک نماینده ایجاد می‌شود.

ب) حوزه انتخابیه «دلفان» با ۱ نماینده ایجاد می‌شود. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- در بند «الف» و «ب» ضروری است نواحی جزء حوزه انتخابیه ذکر شود.

- در حال حاضر استان لرستان در مجموع نسبت به جمعیت خود ۳ نماینده مازاد دارد. اختصاص

نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه سلسله و دلفان، با ۲۱۹,۵۳۲ نفر جمعیت و ۱ نماینده، نسبت به

میانگین کشوری ۶۰,۹۱۱ نفر کمبود جمعیت دارد که حاکی از انحراف ۲۱/۷- درصدی از میانگین مذکور است. با تفکیک این حوزه، دو حوزه انتخابیه‌ای شکل خواهد گرفت که به لحاظ جمعیتی نسبت

به میانگین کشوری انحراف بالایی دارند. حوزه انتخابیه سلسله با ۷۵,۵۵۹ نفر جمعیت نسبت به میانگین

کشوری ۲۰۴,۸۸۴ نفر کمبود جمعیت خواهد داشت (انحراف ۷۳- درصدی از میانگین کشوری) و حوزه

انتخابیه دلفان با ۱۴۳,۹۷۳ نفر جمعیت، نسبت به میانگین کشوری ۱۳۶,۴۷۰ نفر کمتر جمعیت خواهد

داشت (انحراف ۴۸/۶- درصدی از میانگین کشوری) که توجیهی برای آن وجود ندارد.

جدول ۲۳. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان لرستان

در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۱	سلسله	شهرستان سلسله	۷۵,۵۵۹	۱	۷۵,۵۵۹	نسبت	- ۷۳	-	۳ نفر مازاد
۲	دلفان	شهرستان دلفان	۱۴۳,۹۷۳	۱	۱۴۳,۹۷۳	نسبت	- ۴۸/۶	-	۳ نفر مازاد

۲۳. استان مازندران

طبق ردیف ۲۳ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با اختصاص ۱ نماینده تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «آمل» از ۱ نفر به ۲ نفر افزایش می‌یابد». در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- در حال حاضر حوزه انتخابیه آمل با ۴۰۱,۶۳۹ نفر جمعیت و ۱ نماینده نسبت به میانگین کشوری، ۱۲۱,۱۹۶ نفر جمعیت مازاد دارد (انحراف ۴۳/۲+ درصدی از میانگین کشوری). با اختصاص ۱ نماینده دیگر به این حوزه انتخابیه، در واقع به هر ۲۰۰,۸۱۹ نفر ۱ نماینده تعلق می‌گیرد که این بدین معناست که به ازای هر نماینده نسبت به میانگین کشوری ۷۹,۶۲۳ نفر کمبود جمعیت وجود دارد (انحراف ۲۸/۳- درصدی از میانگین کشوری). با احتساب ۲ نماینده مجموع انحراف این حوزه ۱۵۹,۲۴۷- نفر خواهد بود که از میانگین کشوری فاصله دارد. از سوی دیگر استان مازندران در مجموع نسبت به جمعیت خود، ۱ نماینده مازاد دارد و اختصاص نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

جدول ۲۴. تغییرات پیشنهادی در تعداد نمایندگان استان مازندران در طرح حاضر

و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

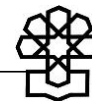
ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به تعداد	میزان انحراف نسبت	درصد انحراف نسبت	وضعیت استان متبوع
۱	آمل	شهرستان آمل	۴۰۱,۶۳۹	۲	۲۰۰,۸۱۹	۷۹,۶۲۳-	۲۸/۳-	حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
								مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)
								مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)
								۱ نفر مازاد

۲۴. استان مرکزی

طبق ردیف ۲۴ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با اختصاص ۱ نماینده تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «اراک، کمیجان و خنداب» از ۲ نفر به ۳ نفر افزایش می‌یابد». در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- استان مرکزی در کل نسبت به جمعیت خود ۲ نماینده مازاد دارد. اختصاص نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

- در حال حاضر، در حوزه انتخابیه اراک، کمیجان و خنداب با ۶۸۲,۲۱۵ نفر جمعیت و ۲ نماینده، در واقع به هر ۳۴۱,۱۰۷ نفر ۱ نماینده تعلق می‌گیرد و به ازای هر نماینده نسبت به میانگین کشوری

۶۰,۶۶۴ نفر مازاد جمعیت وجود دارد (انحراف ۲۱/۶+ درصد از میانگین کشوری). با احتساب ۲ نماینده مجموع انحراف این حوزه ۱۲۱,۳۲۹ نفر است، که از میانگین کشوری ۲۸۰,۴۴۳ نفر فاصله دارد. چنانچه ۱ نماینده دیگر به این حوزه اختصاص یابد، این حوزه نسبت میانگین کشوری ۱۵۹,۱۴۴ نفر جمعیت کمتر خواهد داشت.

جدول ۲۵. تغییرات پیشنهادی در تعداد نمایندگان استان مرکزی در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	وضعیت استان متبوع
۱	اراک، کمیجان و خنداب	۱. شهرستان اراک ۲. شهرستان کمیجان ۳. شهرستان خنداب	۶۸۲,۲۱۵	۳	۲۲۷,۴۰۵	- ۵۳,۰۳۸	- ۱۸/۹	۲ نفر مازاد نماینده

۲۵. استان هرمزگان

طبق ردیف ۲۵ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با افزایش ۲ نماینده به تعداد نمایندگان استان هرمزگان، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

الف) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «میناب، رودان، جاسک، سیریک و بشاگرد» از ۱ نفر به ۲ نفر افزایش می‌یابد.

ب) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «بندرعباس، قشم، ابوموسی، حاجی‌آباد و خمیر» از ۳ نفر به ۴ نفر افزایش می‌یابد». در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- استان هرمزگان در مجموع نسبت به جمعیت خود، کمبود ۱ نماینده دارد.
- در حال حاضر، حوزه انتخابیه میناب، رودان، جاسک، سیریک و بشاگرد با ۵۲۳,۴۳۵ نفر جمعیت و ۱ نماینده نسبت به میانگین کشوری، ۲۴۲,۹۹۲ نفر جمعیت مازاد دارد که حاکی از انحراف ۸۶/۶+ درصدی از میانگین کشوری است. با افزایش ۱ نماینده، جمعیت این حوزه درصد انحراف پایینی از

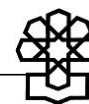
میانگین کشوری خواهد داشت (۶/۶- درصد). از این رو اختصاص ۱ نماینده به حوزه انتخابیه میناب، رودان، جاسک، سیریک و بشاگرد مورد تأیید است.

- در حال حاضر، در حوزه انتخابیه بندرعباس، قشم، ابوموسی، حاجی‌آباد و خمیر با ۵۳۴.۹۶۲ نفر جمعیت و ۳ نماینده، در واقع به هر ۳۲۰,۸۴۵ نفر ۱ نماینده تعلق می‌گیرد و به ازای هر نماینده ۴۰,۴۰۲ نفر جمعیت مازاد نسبت به میانگین کشوری وجود دارد (انحراف ۱۴/۴+ درصدی از میانگین کشوری). با احتساب ۳ نماینده، مجموع انحراف این حوزه ۱۲۱,۲۰۵+ نفر است که از میانگین کشوری فاصله دارد. با اختصاص ۱ نماینده به این حوزه، در واقع به هر ۲۴۰,۶۳۳ نفر ۱ نماینده تعلق خواهد گرفت و به ازای هر نماینده ۳۹,۸۰۹ نفر کمبود جمعیت وجود خواهد داشت (انحراف ۱۴/۱- درصدی از میانگین کشوری). با احتساب ۴ نماینده، مجموع انحراف این حوزه انتخابیه از میانگین کشوری ۲۳۸.۱۵۹- نفر خواهد بود که از میانگین کشوری فاصله دارد.

جدول ۲۶. تغییرات پیشنهادی در تعداد نمایندگان استان هرمزگان در طرح حاضر

و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	وضعیت استان
۱	میناب، رودان، جاسک، سیریک و بشاگرد	۱. شهرستان میناب ۲. شهرستان رودان ۳. شهرستان جاسک ۴. شهرستان سیریک ۵. شهرستان بشاگرد	۵۲۳,۴۳۵	۲	۲۶۱,۷۱۷	-۱۸,۷۲۵	- ۶/۶	- ۳۷,۴۵۱	متبوع حوزه
۲	بندرعباس، قشم، ابوموسی، حاجی‌آباد و خمیر	۱. شهرستان بندرعباس ۲. شهرستان قشم ۳. شهرستان ابوموسی ۴. شهرستان حاجی‌آباد ۵. شهرستان خمیر	۹۶۲,۵۳۴	۴	۲۴۰,۶۳۳	- ۳۹,۸۰۹	- ۱۴/۱	- ۱۵۹,۲۳۸	مازاد/کمبود نماینده

۲۶. استان همدان

طبق ردیف ۲۶ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با افزایش ۱ نماینده به تعداد نمایندگان استان همدان، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

الف) حوزه انتخابیه «کبودرآهنگ» منطبق بر حوزه جغرافیایی شهرستان کبودرآهنگ، شهر کبودرآهنگ، شهر شیرین‌سو، شهر گل‌تپه، بخش مرکزی، بخش شیرین‌سو، بخش گل‌تپه، با اختصاص ۱ نماینده ایجاد می‌شود.

ب) نام حوزه انتخابیه «بهار و کبودرآهنگ» به «بهار» اصلاح می‌شود. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- استان همدان در مجموع نسبت به جمعیت خود ۳ نماینده مازاد دارد. اختصاص نماینده جدید به این استان مغایر بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات، بند «۹» اصل سوم و اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

- حوزه انتخابیه بهار و کبودرآهنگ در حال حاضر با ۲۴۵,۱۴۴ نفر جمعیت و ۱ نماینده، نسبت به میانگین کشوری، برای داشتن ۱ نماینده ۳۵,۲۹۹ نفر کمبود جمعیت دارد (انحراف ۱۲/۵- درصدی از میانگین کشوری). با تفکیک این حوزه، دو حوزه انتخابیه با درصد انحراف بیشتر از میانگین کشوری شکل خواهد گرفت. در صورت تصویب طرح حاضر، حوزه انتخابیه بهار با ۱۱۹,۰۸۲ نفر جمعیت نسبت به میانگین کشوری ۱۶۱,۳۶۱ نفر کمبود جمعیت خواهد داشت که حاکی از انحراف ۵۷/۵- درصدی از میانگین کشوری است. حوزه انتخابیه کبودرآهنگ نیز با ۱۲۶,۰۶۲ نفر جمعیت، نسبت به میانگین کشوری ۱۵۴,۳۸۱ نفر کمتر جمعیت خواهد داشت که حاکی از انحراف ۵۵- درصدی از میانگین کشوری است. از این رو توجیهی برای تفکیک حوزه انتخابیه مذکور از منظر عامل جمعیت وجود ندارد.

جدول ۲۷. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان همدان

در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت تعداد جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰۴۴۳)	وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۱	بهار	شهرستان بهار	۱۱۹,۰۸۲	۱	۱۱۹,۰۸۲	-۱۶۱,۳۶۱	-۵۷/۵	-	۳ نفر مازاد
۲	کبودرآهنگ	شهرستان کبودرآهنگ	۱۲۶,۰۶۲	۱	۱۲۶,۰۶۲	-۱۵۴,۳۸۱	-۵۵	-	

۲۷. استان یزد

طبق ردیف ۲۷ ذیل ماده واحد طرح حاضر، «با افزایش ۲ نماینده به تعداد نمایندگان استان یزد، حوزه‌های انتخابیه آن به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

الف) تعداد نمایندگان حوزه انتخابیه «یزد و اشکذر» از ۱ نفر به ۲ نفر افزایش می‌یابد.

ب) حوزه انتخابیه «تفت، خاتم و ابرکوه» با اختصاص ۱ نماینده ایجاد می‌شود.

ت) نام حوزه انتخابیه «مهریز، ابرکوه، بافق، بهاباد و خاتم» به «مهریز، بافق و بهاباد» اصلاح می‌شود. در این زمینه نکات ذیل قابل تأمل است:

- در بند «الف» «یزد، اشکذر، بخش ندوشن و دهستان سورک» صحیح است.

- ضروری است، به نقاط جزء حوزه‌های انتخابیه پیشنهادی اشاره شود.

- ضروری است عبارت «نام حوزه انتخابیه «تفت و میبد» به حوزه انتخابیه «میبد» تغییر می‌یابد

به عنوان بند «ث» به بندهای ذیل ردیف (۲۷) اضافه شود.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه یزد و اشکذر و بخش ندوشن و دهستان سورک با ۶۹۲،۸۶۰ نفر جمعیت و ۱ نماینده، نسبت به میانگین کشوری، ۴۱۲،۴۱۷ نفر جمعیت مازاد دارد که حاکی از انحراف ۱۴۷+ درصدی از میانگین کشوری است و بدین معناست که این حوزه نیازمند افزایش ۱ نماینده است. با اختصاص ۱ نماینده به این حوزه، همچنان مازاد جمعیت ۱۳۱،۹۷۴ نفری نسبت به میانگین کشوری وجود خواهد داشت. با این حال استان یزد نسبت به کل جمعیت خود فاقد انحراف قابل توجه است و نیازمند افزایش یا کاهش نماینده نیست. بنابراین ضروری است از طریق اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه این استان و بازتوزیع جمعیت و نمایندگان طبق میانگین کشوری، کمبود ۱ نماینده حوزه انتخابیه یزد، اشکذر و بخش ندوشن و دهستان سورک جبران شود.

- پیشنهاد می‌شود بخش ندوشن با جمعیت ۳،۱۱۹ نفر و دهستان سورک با جمعیت ۷۰۱ نفر، که به لحاظ تقسیمات کشوری جزء شهرستان میبد هستند و از لحاظ حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی، جزء حوزه انتخابیه یزد و اشکذر هستند، به حوزه انتخابیه میبد الحاق شوند.

- در حال حاضر حوزه انتخابیه «مهریز، بافق، ابرکوه و خاتم»، با ۲۰۷،۹۱۳ نفر جمعیت و ۱ نماینده، نسبت به میانگین کشوری ۷۲،۵۳۰ نفر کمبود جمعیت دارد (انحراف ۲۵/۸- درصدی از میانگین کشوری) و حوزه انتخابیه «تفت و میبد» با ۱۳۹،۸۰۰ نفر جمعیت و ۱ نماینده نسبت به میانگین کشوری ۱۴۰،۶۴۳ نفر کمبود جمعیت دارد (انحراف ۵۰/۱- درصدی از میانگین کشوری). در صورت انتزاع شهرستان‌های خاتم و ابرکوه از حوزه انتخابیه، «مهریز، بافق، ابرکوه و خاتم» و انتزاع شهرستان تفت از حوزه انتخابیه «تفت و میبد»، در واقع سه حوزه انتخابیه ایجاد خواهد شد که از انحراف بیشتری نسبت به میانگین کشوری برخوردارند. حوزه پیشنهادی تفت، خاتم و ابرکوه با ۱۳۲،۰۰۷ نفر جمعیت، نسبت به میانگین کشوری ۱۴۸،۴۳۶ نفر کمبود جمعیت خواهد داشت (انحراف ۵۲/۹- درصدی از میانگین کشوری). حوزه انتخابیه میبد با ۹۵،۹۰۷ نفر جمعیت،

نسبت به میانگین کشوری ۱۸۴,۵۳۶ نفر کمبود جمعیت خواهد داشت (انحراف ۶۵/۸- درصدی از میانگین کشوری) و حوزه انتخابیه «مهریز، بافق و بهباد» با ۱۱۹,۷۹۹ نفر جمعیت و ۱ نماینده نسبت به میانگین کشوری ۱۶۰,۶۴۴ نفر کمبود جمعیت دارد (انحراف ۵۷/۲- درصدی از میانگین کشوری). از این رو توجیهی برای تفکیک حوزه انتخابیه «مهریز، بافق، ابرکوه و خاتم» و «تفت و میبد» و ایجاد حوزه انتخابیه جدید «تفت، خاتم و ابرکوه» از منظر عامل جمعیت وجود ندارد.

جدول ۲۸. تغییرات پیشنهادی در مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان استان یزد در طرح حاضر و پیامدهای آن از منظر نسبت جمعیت به تعداد نماینده

ردیف	نام حوزه انتخابیه	مناطق جزء حوزه انتخابیه	جمعیت	تعداد نماینده	نسبت جمعیت به یک نماینده	میزان انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	درصد انحراف نسبت جمعیت به یک نماینده از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	مجموع انحراف از میانگین (۲۸۰,۴۴۳)	وضعیت استان متبوع حوزه از نظر مازاد/کمبود نماینده
۱	یزد	۱. شهرستان یزد ۲. شهرستان اشکذر ۳. شهرستان ندوشن ۴. دهستان سورک	۶۹۲,۸۶۰	۲	۳۴۶,۴۳۰	+۶۵,۹۸۷	+۲۳/۵	۱۳۱,۹۷۴	فاقد انحراف
۲	تفت و خاتم و ابرکوه	۱. شهرستان خاتم ۲. شهرستان ابرکوه	۱۳۲,۰۰۷	۱	۱۳۲,۰۰۷	-۱۴۸,۴۳۶	-۵۲/۹	-	
۳	میبد	شهرستان میبد	۹۵,۹۰۷	۱	۹۵,۹۰۷	-۱۸۴,۵۳۶	-۶۵/۸	-	
۳	مهریز، بافق و بهباد	۱. شهرستان مهریز ۲. شهرستان بافق ۳. شهرستان بهباد	۱۱۹,۷۹۹	۱	۱۱۹,۷۹۹	-۱۶۰,۶۴۴	-۵۷/۲	-	

نتیجه‌گیری

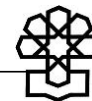
در راستای عمل به بند «۹» اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران («رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی»)، اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران («برخورداری از حقوق مساوی» برای همه مردم) و همچنین بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات ابلاغی مقام معظم رهبری که بر تعیین حوزه‌های انتخاباتی بر مبنای «جمعیت و مقتضیات اجتناب‌ناپذیر» به گونه‌ای که «حداکثر عدالت انتخاباتی» فراهم شود، اصلاح جدول حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی و افزایش تعداد نمایندگان باید به گونه‌ای انجام شود که نتیجه آن از

یک‌سو، ایجاد برابری و عدالت میان استان‌های کشور از حیث تعداد کرسی‌هایی که نسبت به جمعیت خود در مجلس شورای اسلامی دارند و از سوی دیگر ایجاد تناسب و برابری میان تعداد جمعیت و تعداد نمایندگان حوزه‌های انتخابیه درون استان‌ها طبق میانگین کشوری باشد تا همه شهروندان در سراسر کشور تا حد امکان به یک اندازه در انتخاب نمایندگان مجلس نقش داشته باشند و در گسترده‌ترین معنا، اصل «هر فرد یک رأی و ارزش همه رأی‌ها با هم برابر» تحقق یابد.

با توجه به آنچه در این گزارش بیان شد، تصویب طرح حاضر به چنین نتیجه‌ای منجر نخواهد شد. در صورت تصویب طرح حاضر، حوزه‌های انتخابیه‌ای شکل خواهد گرفت که در اغلب موارد جمعیت آنها از میانگین کشوری انحراف زیادی دارد. حوزه‌های مشمول اصلاح مرزها یا تعداد نمایندگان در طرح حاضر، پس از اعمال تغییرات مد نظر پیشنهاددهندگان در میان طیفی از انحراف ۷۳/۵- درصد تا ۱۷۱/۳+ درصد نسبت به میانگین کشوری (هر ۲۸۰,۴۴۳ نفر یک نماینده) قرار خواهند گرفت.

از میان استان‌هایی که طبق طرح حاضر مشمول افزایش نماینده شده‌اند، تنها استان‌های البرز، تهران، خراسان رضوی، سیستان و بلوچستان، قم، کرمان و هرمزگان از نظر جمعیتی، ظرفیت افزایش نماینده دارند که طرح حاضر در اغلب موارد موفق به اختصاص نماینده به شیوه مناسب به استان‌های مذکور نیز نشده است.

شایان ذکر است که هرچند در تلاش‌های انجام شده برای افزایش تعداد نمایندگان مجلس، بر معیار جمعیت تأکید شده است، اما خلأ قانونی و نبود حدنصاب جمعیتی برای داشتن ۱ نماینده و عدم مشخص بودن میزان انحراف از آن، در کنار کلی بودن معیارها و مشخص نبودن شاخص‌های آنها و میزان تأثیر عوامل سیاسی و جغرافیایی و نظایر آن، اصلاح جدول حوزه‌بندی انتخاباتی و افزایش نمایندگان را با چالشی جدی مواجه ساخته و رسیدن به توافق درباره این قاعده که هر ۱۰ سال، ۲۰ نماینده - طبق اصل شصت و چهارم قانون اساسی - به کدام حوزه‌ها تعلق گیرد را دشوار کرده است؛ به گونه‌ای که پس از انقلاب اسلامی ایران و از زمان تصویب «قانون انتخابات مجلس شورای ملی» مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷ که تعداد نمایندگان مجلس را ۲۷۰ نفر تعیین کرد، تنها بازنگری در تعداد نمایندگان مجلس در سال ۱۳۷۸ (البته به شیوه‌ای نامناسب) صورت گرفته است و پس از آن و با گذشت ۲۱ سال و به‌رغم ارائه لایحه و طرح‌های متعدد، نتیجه‌ای حاصل نشده است. مهم اینکه در این مدت، حوزه‌های انتخابیه دگرگونی‌های جمعیتی را تجربه کرده‌اند، اما تعداد نمایندگان و مرزهای حوزه‌های انتخابیه ثابت مانده است که طبعاً به نابرابری بیشتر حق رأی‌دهی ساکنان حوزه‌های انتخاباتی منجر شده است. این وضعیت اصلاح کل جدول حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی از طریق بازتوزیع تعداد نمایندگان میان استان‌ها و همچنین میان حوزه‌های انتخابیه درون استان‌ها (از طریق اصلاح و بازترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه و بازتوزیع تعداد نمایندگان هر استان میان حوزه‌های انتخابیه استان) براساس میانگین کشوری را ضروری می‌کند.

قبل از این اقدام، ایجاد یک نظام جامع برای حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی از طریق تدوین و تصویب یک قانون مجزا ضرورت دارد؛ زیرا گذشته از مبهم بودن معیارهای ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه و تعیین تعداد نمایندگان حوزه‌ها، نظام حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی از نظر سایر الزامات یک ساختار رسمی و مجموعه قوانین مرتبط با ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه (نهاد مسئول ترسیم طرح اولیه مرزهای حوزه‌های انتخابیه؛ علت/علل اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه طی زمان و مشارکت مردم در فرایند ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه) نیز کاستی‌ها و نواقص مهمی دارد. از این رو لازم است ابتدا نظام حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی، در قالب یک قانون مجزا و طبق محورهای ذیل توسط مجلس شورای اسلامی اصلاح شود و سپس با مبنای قرار دادن قانون مذکور، کل جدول حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی و تعداد نمایندگان مورد بازنگری قرار گیرد:

- تعیین یک نهاد تخصصی بی طرف، مستقل و غیرحزبی به عنوان مسئول ترسیم طرح اولیه مرزهای حوزه‌های انتخابیه؛

- تعیین شاخص‌های دقیق و قابل سنجش برای معیارهای مندرج در اصل شصت و چهارم قانونی اساسی (عوامل انسانی، سیاسی، جغرافیایی و نظایر آنها) و همچنین مقتضیات اجتناب‌ناپذیر مندرج در بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات و تعیین وزن و سهم هر کدام از آنها در حوزه‌بندی انتخابات؛ به ویژه تعیین حدنصاب جمعیتی برای داشتن ۱ نماینده و تعیین میزان/درصد مجاز انحراف از حدنصاب مذکور؛

- تعیین دوره زمانی برای بازنگری و بازترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه؛

- تعیین سازوکاری برای مشارکت مردم در طراحی اولیه مرزهای حوزه‌های انتخابیه.

درباره معیارهای حوزه‌بندی و تعیین تعداد نمایندگان حوزه‌های انتخابیه پیشنهاد می‌شود که انحراف ۳۰ درصد به عنوان انحراف استاندارد برای نسبت جمعیت به ۱ نماینده برای حوزه‌های انتخابیه درون استان‌ها تعیین شود^۱ و در قالب یک قانون مجزا بندهای ذیل به عنوان معیارهای حوزه‌بندی انتخابات مجلس تصویب شود:

- با توجه به تغییرات جمعیتی، هر ۱۰ سال یک‌بار، کرسی‌های مجلس شورای اسلامی بین استان‌ها بازتوزیع خواهد شد و مرزهای حوزه‌های انتخابیه در استان‌ها نیز اصلاح می‌شود؛

- همه استان‌های کشور نسبت به جمعیت خود، سهم برابری از کرسی‌های مجلس شورای اسلامی دارند. سهم هر استان از کرسی‌های مجلس شورای اسلامی، با تقسیم جمعیت استان بر حدنصاب تعیین

۱. از مجموع ۲۰۳ حوزه انتخابیه مجلس شورای اسلامی، ۶۴ حوزه نسبت به میانگین «هر ۲۸۰,۴۴۳ نفر یک نماینده» از انحراف مثبت برخوردارند (جمعیت ۶۴ حوزه انتخابیه بیشتر از میانگین کشوری است) و ۱۳۹ حوزه انتخابیه از میانگین مذکور انحراف منفی دارند (جمعیت ۱۳۹ حوزه انتخابیه کمتر از میانگین کشوری است). همچنین بیشترین تعداد حوزه‌های انتخابیه کشور درصد انحراف بین صفر تا ۳۰+ دارند. از ۶۴ حوزه انتخابیه دارای درصد انحراف مثبت، ۳۴ حوزه درصد انحراف بین صفر تا ۳۰+ درصد، ۱۸ حوزه درصد انحراف بین ۳۰ تا ۶۰ درصد، ۵ حوزه درصد انحراف بین ۶۰ تا ۹۰ درصد و ۷ حوزه درصد انحراف بالای ۱۰۰ درصد دارند. از ۱۳۹ حوزه انتخابیه دارای درصد انحراف منفی، ۵۵ حوزه انتخابیه انحراف صفر تا ۳۰- درصد، ۴۹ حوزه انتخابیه درصد انحراف ۳۰- تا ۶۰- درصد و ۳۵ حوزه انتخابیه انحراف ۶۰- تا ۹۰- درصد دارند.

شده برای داشتن یک نماینده به دست می‌آید. حدنصاب جمعیتی برای داشتن یک نماینده از تقسیم جمعیت کشور بر تعداد کرسی‌های مجلس شورای اسلامی، پس از آخرین سرشماری حاصل می‌شود.

- کرسی‌های اختصاص یافته به هر استان، طبق اصل برابری جمعیت حوزه‌های انتخابیه میان حوزه‌های انتخابیه استان توزیع می‌شود. میزان مجاز انحراف از حدنصاب جمعیتی تعیین شده برای حوزه‌های انتخابیه - جهت اعمال «عوامل سیاسی، جغرافیایی و نظایر آنها» مندرج در اصل شصت و چهارم قانون اساسی و «مقتضیات اجتناب‌ناپذیر» مندرج در بند «۱» سیاست‌های کلی انتخابات - ۳۰ درصد است. به این معنا که نسبت جمعیت به ۱ نماینده در یک حوزه انتخابیه، نباید ۳۰ درصد بیشتر یا کمتر از حدنصاب تعیین شده باشد.

- مرزهای هیچ‌یک از حوزه‌های انتخابیه نباید به گونه‌ای ترسیم شود که آن حوزه در قلمرو دو یا چند شهرستان قرار گیرد.

- مرزهای حوزه‌های انتخابیه باید به گونه‌ای ترسیم شود که کل مناطق ذیل یک حوزه به هم پیوسته باشند (به استثنای مناطقی مانند جزایر که شرایط جغرافیایی امکان چنین کاری را نمی‌دهد).

در نهایت از آنجا که در نتیجه تصویب طرح حاضر نابرابری نسبت جمعیت به ۱ نماینده در میان استان‌های کشور و میان حوزه‌های انتخابیه کشور عمیق‌تر و تکثیر خواهد شد. از این رو **رد کلیات طرح حاضر توصیه می‌شود.**

منابع و مأخذ

۱. سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵.
۲. هندلی، لیزا و برنارد، گروفمن. فرایند ترسیم مرزهای حوزه‌های انتخابیه (مطالعه تطبیقی)، ترجمه ابوذر رفیعی قهساره، تهران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۵.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۷۵۱۱

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح اصلاح قانون تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۶/۱/۳۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن»

نام معاونت: مطالعات سیاسی (گروه سیاسی)

تهیه و تدوین: فاطمه سادات میراحمدی

همکاران: مهدی زینانلو (دفتر مطالعات مالیه عمومی و توسعه مدیریت)، محمد صالحی (دفتر مطالعات حقوقی)

ناظر علمی: حمید هوشنگی

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. اصلاح مرزهای حوزه‌های انتخابیه
۲. افزایش نمایندگان مجلس شورای اسلامی
۳. اصل شصت و چهارم قانون اساسی
۴. جمعیت
۵. برابری حق رأی‌دهی

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰/۲/۱۵